

AALBORG UNIVERSITET

Et kritisk syn på Pillar II

REGNSKABSAFLÆGGELSE KOMBINERET MED REGULERINGEN AF EN MINIMUMSBESKATNING I DEN EUROPÆISKE UNION

◆ ◆ ◆
Kenny Fogh Ebbesen

Aalborg University Business School,

Stud.nr. 20182972

Specialeafhandling cand.merc.aud

Vejleder: Anders Larsen

Antal anslag: 143.599

Svarende til normalsider: 60

3. januar 2024

Abstract

This thesis focuses on the challenges arising from the implementation of a minimum taxation directive based on the OECD Inclusive Framework on BEPS. The implementation of a tax regulation allows the use of accounting information as a tax base on multinational groups within the scope of the directive.

A dogmatic legal approach interprets several fundamental considerations that require necessary measures to minimize the identified BEPS risks, including GAAP shopping, lobbying, materiality principles in connection with accounting declaration and competencies for tax regulation given to the standard-setting organizations. The thesis does not seek to setup hypotheses or provide concrete solutions to improve the implementation, as the purpose of the thesis solely is to assess whether there is a proportionality between the intention of the minimum taxation directive and the effects of the implementation.

The thesis concludes that aggressive tax planning through GAAP shopping and the allowance of deductions remain possible due to the current scope of the directive.

In addition, the competences to standard setters does not contribute positively to increasing transparency and jeopardizes the auditor's role as independent.

Finally, it is considered whether tax planning can be caught under the anti-avoidance tax directives general anti-avoidance rule.

Anvendte forkortelser

ATAD	Anti-Tax Avoidance Direktivet
BEPS	Base Erosion & Profit Shifting
CbCR	Country-by-Country Reporting
ETR	Effective Tax Rate
FIFO	First-in-first-out
G20	Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors
GAAP	Generally Accepted Accounting Standards
GIR	GloBE Information Return
GloBE	Global Anti-Base Erosion Rules
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
IIR	Income Inclusion Rule
IPR	Intellectual Property Rights
LIFO	Last-in-first-out
LL	Ligningsloven
MBD	Minimumsbeskatningsdirektivet
MNE	Multinational Enterprise
OECD	Economic Co-operation and Development
QDTT	Qualified Domestic Top-up Tax
STTR	Subject to Tax Rule
TEUF	Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde
UTPR	Undertaxed Profits Rule
ÅRL	Årsregnskabsloven

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	2
Anvendte forkortelser.....	3
1.0 Indledning.....	7
2.0 Introduktion og problemformulering	9
2.1 Formål.....	9
2.2 Problemformulering	10
2.3 Begrebsafklaring	10
2.4 Afgrænsning.....	11
3.0 Juridisk metode	12
3.1 Litteraturgennemgang	13
4.0 Baggrund.....	14
4.1 Multinationale koncerners aggressive skatteplanlægningsstrategier	14
4.2 Base Erosion and Profit Shifting.....	16
4.2.1 Et koordineret projekt	16
4.2.2 Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting	17
4.2.3 Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy	18
4.2.4 OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS.....	20
4.2.5 The Inclusive Framework Public Consultation Document	21
4.2.6 Pillar II	22
5.0 Pillar II - Fra løsningsforslag til minimumsbeskatningsdirektiv.....	23
5.1 Rådets direktiv om sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner i Unionen	24
5.1.2 Omfattede enheder	25
5.1.3 Anvendelsesområde for omfattede enheder	27
5.2 Global Anti-Base Erosion Model Rules	28
5.2.1 Effective Tax Rate	29
5.2.2 GloBE nettoindkomst og GloBE nettotab.....	29
5.2.3 Skattemæssige reguleringer	29
5.2.4 Kalkulation af en Effective Tax Rate	33
5.3 Substance-based Income Exclusion	33
5.3.1 Carve-out relateret til lønomkostninger	34
5.3.2 Carve-out relateret til materielle anlægsaktiver	34
5.4 Allokering af den aktuelle top-up skat.....	35
5.4.1 Income Inclusion Rule.....	36

5.4.2 Undertaxed Profits Rule.....	38
5.5 Compliance-reducerende foranstaltninger	41
5.5.1 De minimis	42
5.5.2 Safe harbour	43
6.0 Konsekvenser ved Pillar II og koblingen til det finansielle regnskab	46
6.1 Udhuling regnskabsbrugernes beslutningsgrundlag	47
6.1.1 Økonomiske konsekvenser qua redueringen af effektive skatteincitamerter.....	48
6.2 GAAP-shopping.....	49
6.2.1 Definition af GAAP-Shopping.....	49
6.2.2 GAAP-shopping relateret til indregning og måling af omsætning.....	49
6.2.3 Væsentlige branchespecifikke forskelle	51
7.0 Politisk lobbyisme og "maskeret kompetence" til IASB.....	52
8.0 Substance-based Income Exclusion uden substans.....	54
8.1 Udfordringer ved eksklusion gennem carrying-value for anlægsaktiver	54
8.2 Udfordringer ved eksklusion på baggrund af medarbejderforpligtigelser	55
9.0 Regnskabsmæssige væsentlighedsniveauer.....	57
9.1 Væsentlighed som skatteretligt instrument	59
10.0 Diskussion	60
10.1.1 Proportionalitets- og nærhedsprincippet.....	61
10.1.2 Om implementeringen af Pillar II, EU-retfærdighed og nærhedsprincippet.....	62
11.0 Konklusion	63
12.0 Perspektivering	65
12.1 Ligningslovens § 3 til hinde for en koncerns regnskabsmæssig spekulation	65
13.0 Litteraturliste	68
13.1 Bøger.....	68
13.2. Artikler	68
13.3 Lovgivning	69
13.3.1 Traktater.....	69
13.3.2 Forordninger	69
13.3.3 Direktiver	69
13.3.4 Love og bekendtgørelser	69
13.3.5 Lovforslag.....	69
13.4 OECD.....	69
13.5. Øvrige kilder	70

1.0 Indledning

Det anslås, at skattemæssig omgåelse relateret til aggressiv skatteplanlægning, gennem såkaldt Base Erosion and Profit Shifting (BEPS), årligt koster jurisdiktioner op mod 1.640 mia. kroner.¹ Gennem det konsensusbaserede samarbejde, under OECD/G20' Inclusive Framework on BEPS², er over 140 stater og jurisdiktioner derfor gået sammen, for aktivt at bekæmpe omgåelse relateret til BEPS.³ Gennem det mere end 10-årige projekt, hvor formålet har været en adressering af skattemæssige udfordringer på baggrund af den øgede digitalisering, blev det dog ganske paradoksalt konkluderet at:

*”Det vil være vanskeligt, hvis ikke umuligt, at afskærme den digitale økonomi fra resten af økonomien til skattemæssige formål, hvorfor anvendelsesområdet for forslaget om udhuling af skattegrundlaget ikke alene er begrænset til overvejende digitaliserede virksomheder”.*⁴

I første omgang var formålet med Pillar II at beskatte de digitaliserede selskaber, der havde en effektiv beskatning under 15 pct.⁵ Senere blev formålet dog ændret til at omfatte samtlige selskaber, der opfyldte de samme betingelser. Pillar II baserer skattebasen på en kalkule, der er fastsat i GloBE-modelreglerne. Kalkulen tager udgangspunkt i det finansielle regnskab for den kvalificerede koncern, hvis denne har en konsolideret omsætning på over 750 mio. euro.⁶

Den tætte kobling mellem skattebasen og regnskabsaflæggelsen rejser en række principielle overvejelser. For det første opstår overvejelsen om hvilke konsekvenserne reguleringen har for regnskabsbrugerne. For det andet om den forestående kompetencefordelingen mellem regnskabsstandardorganer og skattemyndigheder, hvorigennem regnskabsstandardorganer, som f.eks. International Accounting Standards Board (IASB), i fremtiden får kompetencer til en skatteretlig regulering gennem udarbejdelsen af begrebsrammerne, der anvendes som skattebase.

Når skattebasen baseres på regnskabsaflæggelsen, får regnskabsstandardorganer indirekte kompetence til en skatteretlig regulering uden den ellers anvendte demokratiske proces gennem

¹ OECD (u.å), What is BEPS?

² Herefter blot Inclusive Framework.

³ OECD (u.å), What is BEPS?

⁴ OECD (2019), Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, s. 26, art. 55.

⁵ OECD (2021), Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules, s. 60.

⁶ OECD (2021), Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules art. 1.1.1.

lovgiverne. Dette kan skabe problemer, da det kan være svært at adskille skatteretlige og regnskabsmæssige overvejelser.

En skatteretlig regulering, som medfører en gennemsigtighed og retfærdighed er altid betimelig, ikke mindst med udgangspunkt i den øgede digitalisering.

Nærværende afhandlingen antager dog en kritisk tilgang til de principielle overvejelser, og søger en afklaring på, om ratificeringen og implementeringen af minimumsbeskatningsdirektivet på den ene side, med overvejende rimelighed, retfærdiggør de positive effekter af implementeringen af Pillar II, mens der på den anden side opstår negative konsekvenser i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for både koncernen og ikke mindst regnskabsbrugeren.

Minimumsbeskatningsdirektivet bliver implementeret i dansk selskabsskatteret som minimumsbeskatningsloven og det foreslås, at loven træder i kraft den 31. december 2023 med virkning for regnskabsår, der påbegyndes den 31. december 2023 eller senere.

2.0 Introduktion og problemformulering

Den tætte kobling mellem skatteretten og anvendelsen af det finansielle regnskab som skattebase, vil unægtelig ændre på den fremtidige regnskabsaflæggelsen for de kvalificerede internationale koncerner, der overstiger grænseværdien på EUR 750 millioner.

Nærværende afhandling forholder sig kritisk til denne kausalitet, dels gennem inddragelse af indregningskriterierne for omsætningen, og indregning af personale ydelser, som direkte relaterer sig til regnskabsstandarder, dels gennem principielle overvejelser, som hidrører fra den tilsigtede anvendelsen af Pillar II gennem minimumsbeskatningsdirektivet, herunder anlæggelse af kompetencer til lovreguleringer, der umiddelbart er blevet tillagt det standardudstedende organ International Accounting Standards Board.

De principielle overvejelser bør ses i lyset af de negative konsekvenser, som koblingen til regnskabsaflæggelsen har, da regnskabsaflæggelsen naturligvis tjener et helt andet formål, en den tilsyneladende anvendelse som skattebase.

Afhandlingen bidrager ikke med konkrete et løsningsforslag til en optimering af Pillar II, men bidrager med et fortolkningsbidrag til at forstå de konsekvenser, som opstår på baggrund af udformningen af minimumsbeskatningsdirektivet og forventningen om en regnskabsaflæggelse der tjener et dobbelt, men modstridende formål.

2.1 Formål

Afhandlingen sigter ikke mod en detaljeret og dybdegående juridisk gennemgang af lovtekster, men søger at klarlægge og vurdere nogle af de juridiske- og økonomiske konsekvenser, som implementeringen af Pillar II forårsager for de kvalificerede europæiske multinationale koncerner.

Afhandlingens formål er således at fortolke den kommende minimumsbeskatningslov gennem en anvendelse af minimumsbeskatningsdirektivet, kombineret med Pillar II, til at forstå, hvordan den pågældende koncernernes generelle beslutningsgrundlag i forbindelse med årsregnskabet, kan blive ændret i medfør af reguleringen. Gennem et sådan ændret beslutningsgrundlag følger naturligvis kausalitetsvirkninger, som afledte negative konsekvenser for regnskabsbrugerne.

Idet der inddrages såvel regnskabsret som skatteret, forventes at læseren har et vis kendskab til den generelle skatteretlige regulering og regnskabsloven.

2.2 Problemformulering

Ovenstående indledning og introduktion vil tillige med en inddragelse af det OECD/G20's konsensusbaserede samarbejde under The Inclusive Framework on BEPS, som i det væsentligste er fundamentet for den kommende implementering af minimumsbeskatningslov, anvendes i den følgende problemformulering. Problemformuleringen anvendes til at analysere og fortolke de principielle overvejelser, der opstår gennem implementeringen af den skatteretlige regulering, Pillar II, og de afledte konstaterede konsekvenser for regnskabsaflæggelsen:

” Hvordan vil Pillar II, med udgangspunkt i BEPS-projektets adressering af digitaliseringens skatteudfordringer, ændre sammenspillet mellem skatteretten og koncernens regnskabsaflæggelse?”

2.3 Begrebsafklaring

Begrebsafklaringen skal give læseren en forståelse for de centrale begreber anvendt i problemformuleringen, således der fremkommer en forståelse for nærværende afhandlings omfang, teoretisk grundlag og formål.

2.3.1 Base Erosion and Profit Shifting

Base Erosion and Profit Shifting⁷ anvendes som navnet på det projekt, som OECD/G20 har udarbejdet i samarbejde med en lang række eksterne parter fra forskellige jurisdiktioner gennem The Inclusive Framework. Base Erosion and Profit Shifting referer til multinationale selskabers skatteplanlægningsstrategier, der udnytter huller og uoverensstemmelser i skattereglerne til at undgå at betale skat⁸.

2.3.2 Digitale skatteudfordringer

De digitale skatteudfordringer defineres i overensstemmelse med OECD Base Erosion and Profit Shifting; action 1 - Tax Challenges Arising from Digitalisation.⁹

Den eksponentielle digitale omstilling har skabt grobund for skatteretlige udfordringer, hvor forekomsten af nye og ofte immaterielle værdiskabende faktorer har revolutioneret hele sektorer og skabt nye forretningsmodeller¹⁰. Hertil kommer, at behovet for fysisk tilstedeværelsen i

⁷ Forkortet BEPS i problemformuleringen.

⁸ OECD (u.å), What is BEPS?

⁹ OECD (2015), Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report.

¹⁰ OECD (2015), Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report, s. 11-13, kap. "Executive Summary".

markedsøkonomien løbende er blevet udhulet.

Digitaliseringen har derfor udfordret effektiviteten af de eksisterende skatteregler. Ligeledes har globaliseringen medført, at det er blevet væsentligt lettere at foretage skatteundgåelse, ved at flytte multinationale selskabers overskud til jurisdiktioner med lav eller ingen beskatning.

2.3.3 Koncernen

Koncernen, herved der forstås den ultimative kontrollerende enhed i en given koncern og skal fortolkes, som dette er defineret under The Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting, som "Multinational Enterprise Group (MNE)".¹¹

2.3.4 Pillar II

Begrebet Pillar II skal forstås, som den hjemmel der finder anvendelse under GloBE-reglerne i minimumsbeskatningsdirektivet. GloBE-reglerne omfatter allokeringsreglerne med henblik på en allokering af en eventuel Top-up beskatning, som udløses gennem enten en Income Inclusion Rule eller en Undertaxed Payments Rule.

2.4 Afgrænsning

Nærværende projekt er udarbejdet med udgangspunkt i G20/OECD's The Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting *action 1*, vedrørende adresseringen af de skattemæssige udfordringer, der opstår gennem den øgede digitalisering af økonomien. Herigennem er der udarbejdet to komplekse regelsæt hhv. Pillar I og Pillar II.

Pillar I omhandler et løsningsbaseret instrument til en omfordeling af beskatningsretten, og søger dermed at råde bod på de udfordringer, der blev konstateret gennem Base Erosion and Profit Shifting projektet, og den konstaterede problematiske fordeling af beskatningsretten gennem den gældende Nexus. Forslaget i Pillar I omhandler dermed en nyfortolkning af Nexus.

I sagens natur, er Pillar I og Pillar II begge disruptive foranstaltninger, som får stor indflydelse på selskabsskatte retten. Pillar I og Pillar II er begge skelsættende foranstaltninger, som vurderes at have væsentlig indflydelse på nationale og international skatteret. Da Pillar I og Pillar II har vidt forskellige anvendelsesområder, er der for overskueligheden, så vidt muligt, afgrænset fra Pillar I. Der skal påpeges, at når der afgrænses under termen, *så vidt muligt*, skyldes det, at Base Erosion

¹¹ OECD (2021), Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules, s. 8.

and Profit Shifting projektet i sin helhed er dynamisk og ofte refererer der på tværs af forskellige direktiver og skatterelateret omgåelsesstrategier.

Som en integreret del af det konsensussamarbejde der er fremkommet under Pillar II, er den såkaldte Subject To Tax Rule (STTR). Pillar II består overordnet af to forbundene regler, en Income Inclusion Rule og en Undertaxed Profits Rule under termen GloBE regler, mens STTR er en traktatbaseret regel, som grundlæggende kunne minde om en dobbeltbeskatningsaftale, hvor der kan tillades beskatning af grænseoverskridende koncerntransaktioner, hvor beskatningen udgør mindre end 9 pct.¹² Afhandlingen fokuserer på sammenspillet mellem regnskabsaflæggelsen og konsekvenser af regnskabsinformation som skattebase gennem Pillar II. Dermed er der afgrænset fra den traktatbaserede "Tax back rule" gennem STTR¹³, trods denne har forrang over GloBE.¹⁴

Der er tillige afgrænset fra de såkaldt "transitional rules", som skal forstås, som de overgangsregler der er implementeret i forbindelse med Pillar II. Overgangsreglerne tilføjer en undtagelsesregel til det i forvejen brede anvendelsesområde.¹⁵

Afhandlingen fokuserer dog på hvilke konsekvenser en implementering af Pillar II, har for europæiske koncerner på længere sigt. Det vurderes, at en analyse af sådanne "transitional rules" vil have en negativ påvirkning af validiteten af afhandlingen, med udgangspunkt i de dynamiske ændringer der er gennem overgangsreglerne, qua den procentvise ændring fra år til år.

3.0 Juridisk metode

Afhandlingen er en retsdogmatisk analyse af de juridiske konsekvenser, som følger af implementeringen af minimumsbeskatningsdirektivet, Pillar II, i dansk skatteret.

Afhandlingen beskriver og analyserer, hvordan Pillar II i fremtiden kan påvirke regnskabsaflæggelsen, som følge af den tætte kobling mellem den finansielle rapportering og det anvendte regnskab som skattebase. Afhandlingen er ikke baseret på teser eller hypoteser, men på en systematisk analyse af den gældende ret.

¹² OECD (2023), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Subject to Tax Rule, kap. "Executive Summary", art. 4.

¹³ OECD (2023), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Subject to Tax Rule, kap. "Executive Summary", s. 5.

¹⁴ OECD (2023), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Subject to Tax Rule, art. 43.

¹⁵ Undtagelsesreglerne er grundlæggende baseret på CFC-beskatning, CbCR, samt en gradvis ændring af fradragsprocenterne, under anvendelse af eksklusionsmulighederne, som Substance-based Income-Exclusion og de minimis.

Med udgangspunkt i retspositivisme er der anvendt en gængs juridisk metode ved behandling af relevante retskilder til at opnå kendskab til Pillar II. Det vil sige, at afhandlingen tager sit afsæt i lovteksterne, uagtet den individuelle fortolkning af retfærdighed, som måtte fremkomme og afskære fra gældende ret gennem en subjektive retsopfattelse.¹⁶

3.1 Litteraturgennemgang

I nærværende sammenhæng vil der ikke blive redegjort for overordnede juridisk principper i relation til en forståelse for generelle retskilder. Det formodes, at læseren allerede er bekendt med sådanne. Dermed vil der blive redegjort for de retskilder, som overvejende er anvendt i afhandlingen.

Minimumsbeskatningsloven

Minimumsbeskatningsloven er den kommende danske retskilde, som implementeres på baggrund af minimumsbeskatningsdirektivet. Minimumsbeskatningsloven foreslås at træde i kraft den 31. december 2023 med virkning for regnskabsår, der påbegyndes den 31. december 2023 eller senere.¹⁷ Loven vil som i udgangspunktet implementeres ud fra ordlyd og kontekst af minimumsbeskatningsdirektivet. Se yderligere om direktivet straks nedenfor.

Rådets direktiv (EU) 2022/2523 af 14. december 2022 om sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner og store nationale koncerner i Unionen

Direktiver er retsakter, der fastlægger et fælles mål, der skal nås i alle EU's medlemslande. Det er op til den enkelte jurisdiktion at indføre direktivet og opnå målet.¹⁸

Rådet direktiv (EU) 2022/2523 af 14. december 2022 om sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner og store nationale koncerner i Unionen fastsætter fælles foranstaltninger til en effektiv minimumsbeskatning af multinationale koncerner og store nationale koncerner gennem en regel om Income Inclusion Rule og en regel om Undertaxed Profits Rule¹⁹.

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) indeholder rammen for EU's

¹⁶ Alf Ross (1966), Om ret og retfærdighed, s. 87.

¹⁷ Folketinget (2023), Samling 2023-24 lovforslag, L 5 Forslag til lov om en ekstraskat for visse koncernenheder.

¹⁸ Folketinget (2022), Fra EU-regler til dansk lov.

¹⁹ Rådets direktiv 2022/2523/EU af 14. december 2022 om sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner og store nationale koncerner i Unionen, artikel 1, stk. 1, [herefter minimumsbeskatningsdirektivet].

overstatslige samarbejde.²⁰ Overstatsligt samarbejde betyder, at EU med hjemmel i traktaten, har kompetence til at indlemme politiske og juridiske instrumenter i en juridisk bindende aftale mellem medlemslandene.

Årsregnskabsloven

Årsregnskabsloven regulerer aflæggelse af årsrapporten for de erhvervsdrivende virksomheder, der er omfattet af årsregnskabslovens § 1, og ikke er udelukket efter årsregnskabslovens § 3.

Årsregnskabet, og et eventuelt koncernregnskab, skal give et retvisende billede af selskabet og koncernens aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultat²¹.

4.0 Baggrund

4.1 Multinationale koncerners aggressive skatteplanlægningsstrategier

Det hidtidige internationale skattesystem er ret forenklet baseret på League of Nations og aftalen fra 1928, med det mundrette navn "Convention between the States Members of the League of Nations for the Prevention of Double Taxation in Connection with the Adjustment of Profits of Associated Enterprises".²²

Den hidtidige aftale fra 1928 fastslår, at en koncern, der har hovedsæde i et givent land, som hovedreglen kun skal beskattes af den indkomst, den genererer i det pågældende land.²³

En undtagelse fra denne hovedregel er, at filialer og datterselskaber kan beskattes af den indkomst, de genererer i det pågældende land, hvis de har fast driftssted i landet. Dette fastsættes ligeledes i OECD's modeloverenskomstens, som vedrører fast driftssted.²⁴ Her defineres et fast driftssted i nærværende artikel 5, stk. 1,²⁵ som har følgende ordlyd: "For the purposes of this Convention, the term "permanent establishment" means a fixed place of business through which the business of an enterprise is wholly or partly carried on."

Overordnet er dette kendetegnet ved beskatning efter territorialprincippet, hvor bl.a. faste driftssteder beliggende i udlandet, som udgangspunkt ikke skal medgå i den danske skattepligtige

²⁰ EU-Oplysningen (u.å), Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

²¹ Jf. ÅRL § 11.

²² Ernst & Young (2021), International skattereform – betydningen for danske koncerner.

²³ Ernst & Young (2021), International skattereform – betydningen for danske koncerner.

²⁴ OECD anvender begrebet *permanent establishment*.

²⁵ OECD (2017), Articles of The Model Convention with Respect to Taxes on Income and on Capital, s. 8; se også J.V. C.F.8.2.1.

indkomst,²⁶ men beskattes i den jurisdiktion hvor indkomsten genereres.²⁷

Det nuværende internationale skattesystem har været under pres i de seneste år²⁸ og OECD påpeger, at der er behov for nødvendige handlinger til at adressere de nuværende problematikker i det ældre skattesystem. Et system som giver en mulighed for, at de multinationale selskaber kan udnytte skatteplanlægningsstrategier, som udnytter huller og overensstemmelser i de nuværende skatteregler til at reducere deres skattebetalinger. I praksis sker dette ved at flytte indkomsten til lavt beskattede lande, hvor der er ringe eller ingen økonomisk aktivitet.²⁹

Ovenstående ses som en konsekvens af en globaliseret og ikke mindst en eksponentielt digitalisering af verdensøkonomien, hvor der kræves en minimal fysisk tilstedeværelse i markedslandene.³⁰

Trods der allerede er reguleringer, som hindrer skatteplanlægningsstrategier, hvis hovedformål er omgåelse, gælder dette ikke for alle transaktioner. Hermed underminerer multinationale selskaber skattesystemernes formål, herunder retfærdighed og integritet, da virksomhederne som opererer på tværs af grænser, modsat mindre virksomheder der udelukkende opererer nationalt, kan udnytte sådanne smuthuller og uoverensstemmelser i beskatningsreglerne til egen vinding. Dette øger tilmed uligheden gennem uretfærdige konkurrencefordele.

En indbyrdes skattekonkurrence mellem stater og jurisdiktioner, kombineret med et væsentlig forældet internationalt skattesystem, har skabt grobund for fortsat aggressiv skatteplanlægning, som ligeledes favoriserer de multinationale koncerner på bekostninger af mindre virksomheder.³¹

²⁶ J.V. C.D.2.3.1.

²⁷ Et fast driftssted kan f.eks. være, hvis en virksomhed har fysisk tilstedeværelse i et andet land, gennem etablering af en filial eller en fabrik. Den nuværende konstellation medfører, at beskatningsretten overgår til den jurisdiktion, hvor indkomsten genereres gennem sådanne filialer og lignende.

²⁸ OECD (u.å), BEPS; action 1; underforstået at presset skyldes den øgede digitalisering.

²⁹ OECD (u.å). BEPS; action 1.

³⁰ Hvilket i sagens natur går direkte mod formålet med OECD's modeloverenskomst vedrørende fast driftssteder.

³¹ Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap. 1.2.

4.2 Base Erosion and Profit Shifting

4.2.1 Et koordineret projekt

I 2013 gjorde G20 og OECD³² fælles front for at gøre op med de muligheder for skatteunddragelse, som naturligt var til stede, og blev udnyttet af de multinationale selskaber, i det nuværende internationale skattesystem. Dette medførte at OECD og G20 sammenfattede flere koordinerede handlingsplaner.³³ Formålet var, og er fortsat, at bekæmpe multinationale selskabers aggressive skatteplanlægninger, som ligeledes redegjort for ovenfor.³⁴ Projektet går under akronymet BEPS, og er forkortelsen for Base Erosion and Profit Shifting.³⁵

I rapportens indledning adresseres at det er nødvendigt med fundamentale ændringer, for effektivt at imødegå skatteomgåelse på baggrund af kunstige arrangementer,³⁶ der sigter mod at separere den skattepligtige indkomst, fra de enheder, som genererer indkomsten – altså en omgåelse af den ved lov fastsat beskatningsret, som vedrører et fast driftssted.

Der kræves et internationalt samarbejde vedrørende selskabsskat, for at minimere skattemæssig omgåelse, da nationale foranstaltninger ikke alene kan imødegå en sådan trussel.

Der kastes tillige lys over den hårfine balancegang, mellem ønsket om suverænitet og dét faktum, at behovet for suverænitetsafgivelse er en bidende nødvendighed, for at reducere skatteomgåelse i samme rapport:³⁷

”Globalisation means that domestic policies, including tax policy, cannot be designed in isolation. Tax policy is at the core of countries’ sovereignty, and each country has the right to design its tax system in the way it considers most appropriate. At the same time, the increasing interconnectedness of domestic economies has highlighted the gaps that can be created by interactions between domestic tax laws. Therefore, there is a need to complement rules to prevent

³² Dette skete på opfordring af finansministrene i G20. G20 er forkortelse for Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors.

³³ Begrebet handlingsplan og *action* anvendes for nærværende afhandling i flæng.

³⁴ Se tillige OECD *BEPS; action 1* for en grundig gennemgang af formålene, omfanget og opdateret status for projektet vedrørende adressering af de digitale udfordringer, idet projektet er igangværende i skrivende stund.

³⁵ Den danske oversættelse skatteudhuling og overskudsflytning er misvisende, hvorfor der for nærværende afhandling anvendes det engelsk begreb.

³⁶ OECD (2015), Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report, art. 2.

³⁷ OECD (2013), Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting, s. 15.

double taxation with a fundamentally new set of standards designed to establish international coherence in corporate income taxation.”

Et ikke uvæsentligt element, med hensyn til behovet for en sådan suverænitetssafgivelse, kan tilskrives den ovenstående redegørelse for det skattesystem, som har været foruden tilpasning til en globaliseret og eksponentiel udviklende digitaløkonomi, siden implementeringen af reguleringer under League of Nations 1920'erne.³⁸

I samme ombæring bør nævnes, at der kan argumenteres for en for naiv tilgang til regulativerne, hvis hovedformål har været optimering gennem reducere af dobbeltbeskatning, for at støtte global vækst, uden at forholde sig til egentlig omgåelse.³⁹ Sådanne reguleringer kan på sigt skabe et incitament for, at skattelovgivningerne på tværs af landegrænser i praksis er i direkte konkurrence.⁴⁰

4.2.2 Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting

BEPS kan kort opsummeres til at være en række initiativer og handlingsplaner,⁴¹ der er designet til at bekæmpe skatteomgåelse og skatteunddragelse.

Gennem BEPS-projektet er formålet at medlemslandene, gennem et koordineret og omfattende projekt, adresserer de udfordringer og mangler der eksisterede i det ældre internationale skattesystem.⁴² Herefter kan der udvikles nødvendige instrumenter til at tackle de internationale skatterelaterede muligheder for omgåelse og aggressiv skatteplanlægning. Der kan således skabes en fælles konsensus gennem inddragelse af medlemslandene, som bidrager til, at det internationale skattesystem kan forbedres.

BEPS-projektet har sidenhen udviklet en række foranstaltninger, herunder til en forbedring af gennemsigtigheden, forhindring af misbrug af skatteregler og øget internationalt samarbejde, som skal støtte staternes skatteretlige integritet og retfærdighed. De udviklede instrumenter

³⁸ OECD (2013), Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting, s. 7.

³⁹ Hermed menes, at det ikke just giver mening at forsøge at reducere selskabernes skattebyrde gennem dobbeltbeskatning, uden at forholde sig til et omgåelseselement.

⁴⁰ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 153; se desuden Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, pkt. 3.3.

⁴¹ I OECD litteraturen går handlingsplanerne under navnet *actions*.

⁴² Kjærsgaard (2019), Status på OECD's arbejde vedrørende digitaliseringen af økonomien – fra et fokus på tech-giganter til forslag om global minimumsbeskatning af virksomheder, der opererer internationalt, s. 1.

implementeres gennem afgrænsede handlingsplanerne er fordelt på 15 separate fokusområder,⁴³ de såkaldte actions.

Base Erosion dækker over, at den skattepligtige benytter sig af forskellige jurisdiktioners muligheder for at fradrage sine driftsmæssige betalinger i den skattepligtige indkomst, som fx rente og royalties, for herefter at reducere den skattepligtige indkomst.

Profit Shifting dækker over, at den skattepligtige flytter sit overskud fra en jurisdiktion til en anden gennem koncerninterne transaktioner.

Sammenhængende dækker BEPS således over, at et multinationalt selskab gennem aggressiv skatteplanlægning, udfører en omgåelse af beskatning gennem forskellige arrangementer og/eller instrumenter med henblik på, direkte at modarbejde de implementerede skattelovgivninger på tværs af jurisdiktioner.

Formuleringen beretter da også om kompleksiteten af sådanne skattemæssige dispositioner, hvis formål er at omgå en beskatning, da det som tidligere beskrevet ikke er ulovligt at skatteoptimere inden for lovens rammer, men der samtidig må søges en retfærdig beskatning i markedøkonomien.

Kompleksiteten øges tillige af, at multinationale selskaber til dels har transaktioner af grænseoverskridende karakter; skattemæssigt strategiske såvel som reelle transaktioner. Sådanne grænseoverskridende transaktioner stiller et fortsat større krav til både nationale kontrolforanstaltninger, samt et samarbejde i et sammenhængende international skatteretligt system af samme grænseoverskridende karakter, til at imødegå en fortsat formel og reel kontinuitet i beregningen af beskatningen i disse grænseoverskridende transaktioner.

4.2.3 Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy

Der var umiddelbart et markant hængeparti i forbindelse med at identificerer BEPS-udfordringerne relateret til adresseringen af skatteudfordringerne som følge af digitaliseringen gennem BEPS;

⁴³ Herunder bl.a. *action 2 - hybrid mismatches*, *action 3 – Controlled Foreign Company*, *action 8-10 - Transfer Pricing* og *action 13 - Country-by-Country Reporting*.

Action 1.⁴⁴ Projektets adressering blev ikke mindre besværliggjort af, handlingsplanen synes at mangle klarhed og allerede i begyndelsen tog udgangspunkt i en masse forbehold.⁴⁵

Det medførte da også, at der på baggrund af den mere end 200 sider lange rapport, alene var muligt at konkludere, at der intet konkret er at regulere vedrørende en digital økonomi, men nærmere kunne det blot konkluderes, at økonomien i stigende omfang bliver mere digitaliseret: "Because the digital economy is increasingly becoming the economy itself, it would be difficult, if not impossible, to ring-fence the digital economy from the rest of the economy for tax purposes."

46

Rapporten fastsætter da også, at digitaliseringen bryder med det tidligere skatteretlige system vedrørende beskatning af et fast driftssted med fysisk tilstedeværelse i et andet land. En egentlig konklusion til at adressere BEPS udfordringerne i en digital økonomi, synes dog ikke at være afdækket tilstrækkeligt.⁴⁷

Skatteretligt vil der da også være tale om vidt forskellige incitamenter til håndteringen af sådanne skattemæssige udfordringer,⁴⁸ hvorfor det ikke just er bemærkelsesværdigt, at der opstod sådanne hængeparti i forbindelse adresseringen af BEPS; action 1.

Med hensyn til afgrænsningen for afhandlingen, vil der i det følgende heller ikke være yderligere fokus på det mere teoretiske begreb – eller nærmere om en håndtering *af en digital økonomi*, men formålet vil da være på det håndgribelige element i form af disse *de facto* reguleringsmæssige udfordringer, som allerede kan konstateres opstået, som følge af digitaliseringens effekter på den internationale økonomi - og ikke mindst problematikken vedrørende beskatningen i markedsøkonomierne.

Udfordringen læner sig naturligvis også op ad det faktum, at virksomhederne har en naturlig

⁴⁴ Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, s. 1.

⁴⁵ I rapporten fra OECD (2013), *Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting*, vurderes der, at *action 1* skal bidrage ved at adressere BEPS udfordringerne i en digital økonomi, men at dette vil kræve en dybdegående analyse af de forskellige digitale forretningsmodeller, kendskab til et dynamisk forretningsmiljø og en forståelse for værdiskabelsen i branchen.

⁴⁶ OECD (2015), *Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 – Final Report*, s. 157.

⁴⁷ Der konkluderes f.eks. i rapporten (2013) *Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy* at "Evolving ways of carrying on business raise questions about whether current nexus rules continue to be appropriate".

⁴⁸ Dette kunne være en af årsagerne til, at der senere blev udviklet både Pillar I og Pillar II til at imødegå udfordringerne.

interessekonflikt, som består i, at de multinationale selskaber ønsker at skatteeffektivisere mest muligt, mens der på den anden side, er et væsentligt formål i de forskellige skattejurisdiktioner, i kraft af at opnå en retfærdig og effektiv beskatning af selskaber, som driver virksomhed i den pågældende markedsøkonomi.

4.2.4 OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS

For at vende tilbage til hængepartiet i forbindelse OECD's Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting og de udfordringer, som forsat eksisterede gennem den manglende adressering gennem BEPS; action 1, fortsatte OECD i 2016 sit arbejde gennem en etablering⁴⁹ af The OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS⁵⁰

I foråret 2018 publicerede Inclusive Framework en Interim Report,⁵¹ hvorigennem The Inclusive Framework rapporterede om de yderligere overvejelser der var gjort, vedrørende den konstaterede manglende adressering af digitaliseringen. Af de væsentligste hovedpunkter fra publiceringen, kan nævnes en analyse af om hvorvidt de såkaldte *highly digitalised business models*⁵² skaber værdi med fokus på deres væsentligste karakteristika.⁵³ Disse karakteristika er i rapporten oplistet som scale without mass, inkrementel afhængighed af immaterielle aktiver; herunder Intellectual Property Rights⁵⁴ og øget vigtighed af data og brugerdeltagelse, ikke mindst i synergi med Intellectual Property Rights.

Alt andet lige, vil sådanne karakteristika ligeledes gøre sig gældende for et endnu større antal selskaber i den nærmeste fremtid, efterhånden som økonomien bliver yderligere digitaliseret. Rapporten påpeger, at det karakteristiske for digitaliserede forretningsmodeller er, at digitale virksomheder gennem det nuværende internationale skattesystem har mulighed for at tilrettelægge sig således, at der kan betales en væsentlig mindre selskabsskat, end hvad der gør sig gældende for de mere traditionelle og fysisk etablerede selskaber i markedsjurisdiktionerne.⁵⁵

⁴⁹ OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018, art. 14.

⁵⁰ Herefter blot Inclusive Framework.

⁵¹ OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018.

⁵² OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018, s. 23.

⁵³ I Interim Report 2018 er de digitale forretningsmodeller karakteriseret ved eksemplificering af bl.a. sociale medier profiterer disse på reklameindtægter, s. 46, E-commerce på Mark-Up, s. 61 og Cloudbaserede tjenester genererer omsætning på baggrund af Sales of Service, s. 75.

⁵⁴ Patent- og varemærkestyrelsen definerer, at IPR modsvare det danske ord immaterielle rettigheder. Der må således også forstås det regnskabsmæssige begreb goodwill som værende IPR ved overdragelse gennem realisering.

⁵⁵ OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018, kap. 2.1, art. 33.

Rapporten anbefaler en række tiltag til at adressere disse udfordringer, men rapporten har overordnet fokus på de digitale virksomheder, samt en analyse af forretningsmodellerne, og det skal også påpeges, at der blandt medlemmerne af Inclusive Framework ikke var bred enighed om den direkte korrelation mellem sådanne forretningsmodeller og de skattemæssige udfordringer, som følge af digitaliseringen:

”[...] there is not yet agreement amongst countries over the tax implications of scale without mass and a greater reliance on intangibles. Further, while data and user participation are recognised as not being present in all highly digitalised business models, where they are present, there is currently no consensus on whether, and the extent to which, they should be considered as contributing to a firm’s value creation [...]”.⁵⁶

4.2.5 The Inclusive Framework Public Consultation Document

Trods flere implementerede foranstaltningerne igennem BEPS-projektet, hvorigennem regeringer og jurisdiktioner løbende tilpassede beskatningen til værdiskabelsen og lukkede hullerne i den internationale skattestruktur⁵⁷, var der fortsat medlemmer af Inclusive Framework, som påpegede at disse foranstaltninger, herunder at der gennem Interim Rapport, endnu ikke udgjorde en tilstrækkelig adressering af BEPS-risici, som fortsat opstår som følge af at arrangementer, hvor multinationale koncerner overfører overskud til enheder, med lav eller ingen beskatning.⁵⁸

Det vurderes, at BEPS-risici er særlig relevant at forholde sig til i forbindelse med immaterielle aktiver, som naturligvis kan være et særlig profitgenererende aktiv for de digitale forretningsmodeller. Dog konstateredes det, at BEPS-risici ikke udelukkende relaterer sig til sådanne immaterielle aktiver, men tillige til koncernenheder mere generelt, især hvor koncernen er etableret i en lavbeskattet jurisdiktion, og denne er finansieret gennem egenkapital eller hvor der sker koncerninterne transaktioner.⁵⁹

⁵⁶ OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018, kap. 5.4, art. 387.

⁵⁷ Herunder er der set implementering i Danmark som Transfer Pricing, Hybrid Mismatch og CbCR. Disse stod tilsyneladende ikke fuldkommen mod den aggressive skatteplanlægning, hvorfor arbejdet fortsatte.

⁵⁸ OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018, kap. 8, art. 512; *samt*, kap. 2, art. 40.

⁵⁹ OECD (2019), Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Public Consultation Document on BEPS, s. 24.

Således blev der i marts 2019 endelig grobund for en konsensusbaseret aftale, idet The Inclusive Framework publicerede Public Consultation Document.⁶⁰ Herigennem synes efterhånden, i modsætningen til tvivlen af de rapporterede udfordringer i relation til The Inclusive Framework Interim Rapport, at være en bredere accept af behovet for fortsat at udvikle på det eksisterende internationale skattesystem.⁶¹

Det bemærkelsesværdige ved Public Consultation Document var, at publiceringen udvidede beskatningsgrundet, fra udgangspunkt om én given digital forretningsmodel, som anført i The Inclusive Framework Interim Rapport, til nu at være væsentligt yderligeregående og omfatte samtlige internationale selskaber, uagtet karakteristika af dennes forretningsmodel.⁶²

Nødvendigheden af sådanne udvidelser af beskatningsgrundlaget, bør ses i lyset af, at de første adresserede udfordringer, hvor det har været påpeget og konkluderet, at det er svært at "ring-fence" den digitale økonomi, jf. afsnit 4.2.3, og at det har været en udfordring at gennemskue samtlige digitale virksomheders forretningsmodeller gennem en overordnet generalisering. Herudover bør nødvendigheden i lyset af det faktum, at den fortsatte globale digitalisering af forretningsmodellerne alt andet lige, betyder at flere selskaber på sigt vil benytte sig af de oplistede karakteristika for sådanne forretningsmodeller jf. afsnit 4.2.4.

4.2.6 Pillar II

I den videre udarbejdelse fremkom BEPS-projektet i maj 2019 endelig med et forslag til en konkret løsning, idet medlemmerne af Inclusive Framework blev enige om videre at behandle forslaget under Programme of Work, der er baseret på to såkaldte Pillars.⁶³

Forslaget var baseret på at tackle de resterende BEPS-udfordringer gennem udviklingen af to indbyrdes forbundne regler:

⁶⁰ OECD (2019), Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Public Consultation Document on BEPS.

⁶¹ Louise Fjord Kjærsgaard, Status på OECD's arbejde vedrørende digitaliseringen af økonomien – fra et fokus på tech-giganter til forslag om global minimumsbeskatning af virksomheder, der opererer internationalt, s. 3.

⁶² OECD (2019), Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Public Consultation Document on BEPS, s. 24; her fremgår der at "ved at fokusere på de resterende BEPS-udfordringer foreslås en systematisk løsning, der er designet til at sikre, at alle internationalt opererende virksomheder betaler en minimumsskat".

⁶³ Pillar II er i skrivende stund ikke implementeret i dansk lovgivning, hvorfor der i nærværende afhandling benyttes engelske termer, for såvel overskuelighedens skyld, som for undgåelse af oversættelsesmæssige faldgruber.

1) en Income Inclusion Rule, der beskatter indkomsten i en udenlandsk filial eller en kontrolleret virksomhed, hvis denne indkomst var skattepligtig med en effektiv skattesats, der er lavere en given minimumssats,⁶⁴ og

2) en skat baseret på betalinger der udgør et udhulningsgrundlag, gennem en nægtelse af fradrag eller en pålægges en kildeskat, kombineret med eventuelle nødvendige ændringer af dobbeltbeskatningsoverenskomster for visse betalinger medmindre denne betaling var pålagt en given minimumssats.⁶⁵

5.0 Pillar II- Fra løsningsforslag til minimumsbeskatningsdirektiv

Gennem Inclusive Framework og det konsensusbaserede samarbejde fremkom løsningsforslaget Pillar II, til at imødegå de resterende BEPS-risici. Forslaget var funderet på en implementeringen af en minimumsbeskatning, baseret på to indbyrdes regler hhv. en Income Inclusion Rule og en skat der skulle tage udgangspunkt i underbeskattede transaktioner og enheder. Formålet sigter mod at forhindre virksomheder i at overføre profit til jurisdiktioner med lav eller ingen beskatning.

Forslaget bygger på præmissen om, at der i fraværet af en multilateral handling er risiko for, at lande konkurrerer om at tilbyde lave skatter, hvilket kan føre til, at virksomheder flytter deres profit til lande med lav beskatning, hvorved de undgår at betale skat i de lande, hvor de faktisk genererer deres indtægter.⁶⁶ Præmissen ses også tydeligt i det politiske mål der er blevet minimumsbeskatningsdirektivet med udgangspunkt i Pillar II.⁶⁷

Minimumsbeskatningsdirektivets formål er at sætte en stopper for de multinationale selskabers skattepraksis, som giver dem mulighed for at flytte overskud til jurisdiktioner, hvor de ikke er underlagt beskatning eller er underlagt meget lav beskatning. Den større reform gennem minimumsbeskatningsdirektivet⁶⁸:

⁶⁴ OECD (2019), Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, kap. 1, art. 56, stk. 1.

⁶⁵ OECD (2019), Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, kap. 1, art. 56, stk. 2.

⁶⁶ OECD (2019), Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, kap. 3, art. 54.

⁶⁷ Det anføres i minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning at det politiske mål er blevet udmøntet i de globale modelregler til bekæmpelse af udhuling af skattegrundlaget i forbindelse med skattemæssige udfordringer, der opstår som følge af digitaliseringen af økonomien.

⁶⁸ Minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning 2.

”[...]har til formål at sætte grænser for konkurrence om selskabsskattesatser ved at indføre en global minimumsskattesats. Ved at fjerne en væsentlig del af fordelene ved at flytte overskud til jurisdiktioner uden eller med meget lav beskatning vil reformen vedrørende den globale minimumsskattesats skabe lige vilkår for virksomheder på verdensplan og give jurisdiktioner mulighed for bedre at beskytte deres skattegrundlag.”

5.1 Rådets direktiv om sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner i Unionen

I skrivende stund behandler folketinget lovforslaget til minimumsbeskatningsloven med det officielle navn ”lov om en ekstraskat for visse koncernenheder”.⁶⁹

Første behandling er for nuværende henvist til udvalgsbehandling, og forslaget til minimumsbeskatningsloven er sat på folketingets dagsorden til 3. behandling 7. december 2023. Der er således fortsat en usikkerhed forbundet med udformningen af den endelige minimumsbeskatningslov, hvorfor det gøres gældende, at nærværende afhandling tager udgangspunkt i minimumsbeskatningsdirektivet, fremfor forslaget om minimumsbeskatningslovens, idet der således refereres direkte til en mere konkret og ratificeret EU lovgivning. En væsentlig forskel mellem direktivet og den kommende lov synes dog heller ikke at være umiddelbar, da Skatteminister Jeppe Bruus udtaler:

”Regeringen støtter, at implementeringen af OECD-aftalens bestemmelser om global minimumsbeskatning inden for EU sker med vedtagelsen af EU-Kommissionens forslag til direktiv, KOM (2021) 823, frem for, at alle EU’s medlemslande hver især indfører reglerne. Dette vil bidrage til at sikre en konsistent og ensartet implementering af reglerne på tværs af EU”.⁷⁰

Implementeringen af ovenstående forslag til en kommende minimumsbeskatningslov tager således i det væsentligste udgangspunkt i ”Direktivet om en sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner og store nationale koncerner i Unionen”.⁷¹

Direktivet blev vedtaget 15. december 2022 i EU. Danmark har tillige med samtlige af de resterende EU-medlemsstater⁷² tilsluttet sig Pillar II under OECD og Inclusive Framework.

⁶⁹ Folketinget (2023), Samling 2023-24 lovforslag, L 5 Forslag til lov om en ekstraskat for visse koncernenheder.

⁷⁰ Skatteministeriet (2022), J. nr. 2022-1126. SAU Alm. del - endeligt svar på spørgsmål 278.

⁷¹ Herefter blot minimumsbeskatningsdirektivet.

⁷² Skatteministeriet, (2021). Skatteudvalget 2021-22. SAU Alm. del. Bilag 16.

Baggrunden for direktivet er aftalen fra Inclusive Framework, som redegjort for i afhandlings baggrund. Aftalen blev indgået den 8. oktober 2021.⁷³

Det må således gennem aftalen konstateres, at der endelig fremkom et acceptabelt, definitivt løsningsforslag til at imødegå udhuling af beskatningsgrundlaget, som følge af de adresserede skatterelaterede udfordringer, der opstår gennem digitaliseringen – hvert fald set fra europæiske lovgiveres perspektiv. En implementering som et direktiv har den fordel, at der sikres en ensartet og konsistent implementering på tværs af samtlige EU-medlemslande.

Støtten til direktivet nød dog ikke helt samme opbakning, som det gjorde sig gældende gennem Inclusive Framework. Estland og Malta udtrykte bekymring over de administrative omkostninger i forbindelse med gennemførelsen af Pillar II, mens Sverige anmodede om mere tid til at drøfte forslaget.⁷⁴

Der er naturligvis også væsentlige forskelle på en tilslutningen til et BEPS-projekt og så en egentlig udformning af en gældende europæiske retskilde, som tilmed reducerer jurisdiktionernes suverænitet – hvert fald på det skatteretlige område. Hertil vil kritikere muligvis mene, at indførslen af et så skelsættende direktiv tillige har været for forhastet.

5.1.2 Omfattede enheder

Desuagtet er ratificeringen af minimumsbeskatningsdirektivet i mellemtiden blevet en realitet.

Et væsentligt element i allokeringen af skatteforpligtelsen gennem Pillar II, er at fastsætte den jurisdiktion, hvor de omfattede enheder er skattemæssigt hjemmehørende.

En korrekt allokering af skatteforpligtelsen efter Pillar II, er en nødvendighed for at sikre at de adresserede skattemæssige udfordringer i forbindelse med digitaliseringen også bliver adresseret korrekt. Hertil kommer, at med den korrekte allokering, bliver beskatningen mere effektivt og proportionalt med de faktiske omstændigheder ud fra en betragtning om, at indkomsten skal beskattes hvor den genereres.

Her gælder det således, at et selvstændigt skattesubjekt er hjemmehørende, hvor denne har sit ledelsessæde, er inkorporeret eller opfylder et andet lignende kriterium.

⁷³ Skatteministeriet (2023), Nyt direktiv om global bund for selskabsskat vedtaget i EU.

⁷⁴ Ana Paula Dourado (2022), Debate: Is There a Need for A Directive on Pillar Two?

Såfremt den ultimative moderenhed er en gennemstrømningsenhed eller pålægges at anvende IIR⁷⁵ er sådanne gennemstrømningsenheder skattemæssigt hjemmehørende i det land, hvor den er inkorporeret.

GloBE-reglerne omfatter multinationale koncerner og store nationale koncerner.

Ved en multinational koncern forstås en koncern, hvor mindst en enhed eller et fast driftssted er beliggende i et andet land, end dér hvor den ultimative moderenhed er beliggende.

Ved store nationale koncerner forstås en koncern, hvor alle underliggende koncernenheder udelukkende er beliggende i den samme EU-medlemsstat.

Omfattet af direktivet, er således ikke *stand-alone* selskaber, men udelukkende koncerner.

En koncern bliver som hovedregel⁷⁶ defineret, som en samling af enheder, som enten er koncernforbundne gennem ejerskab eller kontrolbegrebet i relation til den anvendte GAAP og som tillige er indregnet i et konsolidereret koncernregnskab, eller en enhed med fast driftssted i udlandet⁷⁷. Dermed fremkommer reelt en mulighed for at undgå anvendelsesområdet for Pillar II gennem en fusion til ét enkelt selskab.

De omfattede enheder, er defineret som enhver enhed i koncernen, som ikke er en ekskluderet enhed, samt fast driftssteder i en anden jurisdiktion, som er tilhørende en koncernenhed.

Et fast driftssted, er en omfattet enhed, og denne skal behandles separat fra sit moderselskab og ethvert andet fast driftssted i relation til moderselskabet.

Direktivet gælder for samtlige koncerner, samt dennes tilknyttede koncernenheder i medlemsstaterne, som ikke er positivt afgrænset⁷⁸ vedrørende undtagne enheder⁷⁹.

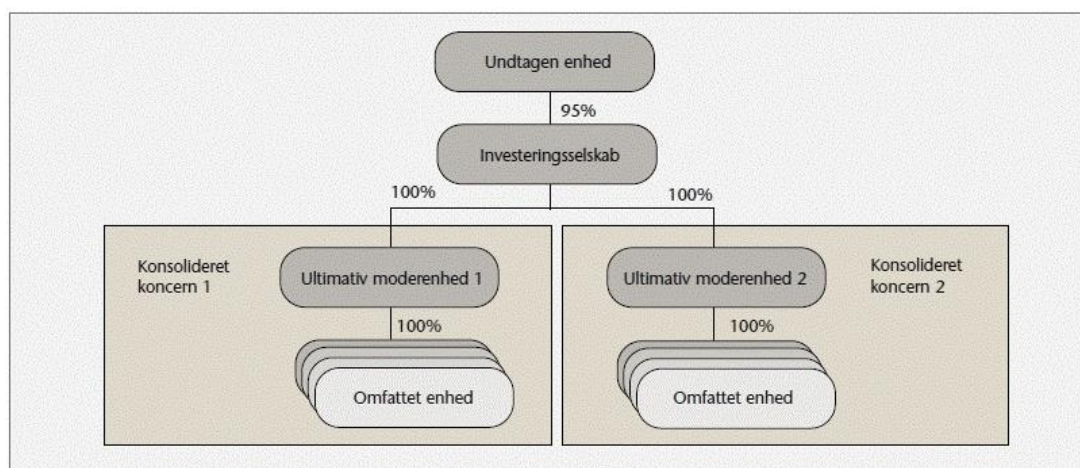
⁷⁵ Income Inclusive Rule (IIR) er uddybet i afsnit 5.4.1.

⁷⁶ I medfør af GloBE-reglerne 1.2.2, litra b, er tillige omfattet de enheder der alene er ekskluderet fra det konsolideret regnskab grundet størrelsen, væsentlighed eller det faktum, at det er til salg.

⁷⁷ Gennem OECD er disse benævnt som såkaldte omfattede enheder (constituent entities).

⁷⁸ Jf. minimumsbeskatningsdirektivets artikel 3, litra a, b og c.

⁷⁹ Af undtagne enheder kan nævnes internationale organisationer, nonprofitorganisationer, pensionsinstitut og offentlige enheder samt ejendomsselskaber m.fl. som er det ultimative moderselskab.

Figur 1 - Koncerndiagram med fastsættelse af den ultimative moderenhed.⁸⁰

Figur 1 eksemplificerer ovenstående redegørelse gennem en fordeling af GloBE under betragtning af en koncerns ejerforhold.

Koncernen er undtagen enhed, hvorfor der tages udgangspunkt i næste led, et investeringsselskab, som er eneejer af to forskellige koncerner. Investeringsselskabet er ligeledes undtaget jf.

minimumsbeskatningsdirektivet artikel 2 stk. 3, litra a, hvorfor der i næste led fremkommer to ultimative moderenheder, hvorfor begge konsoliderede koncerner bliver omfattet af Pillar II.

5.1.3 Anvendelsesområde for omfattede enheder

Direktivet fastsætter et afgrænset og veldefineret anvendelsesområde for ovenstående omfattede enheder. Hermed er direktivet naturligvis også væsentligt mere konkret i sit anvendelsesområde, end hvad er gældende for det publicerede gennem Inclusive Framework.

Anvendelsesområdet har følgende ordlyd:⁸¹

”Dette direktiv finder anvendelse på koncernenheder, der er hjemmehørende i en medlemsstat, og som er medlemmer af en multinational koncern eller en stor national koncern, hvis ultimative moderselskab ifølge sit konsoliderede regnskab har en årlig omsætning på mindst 750 000 000 EUR, inklusive omsætningen i undtagne enheder, jf. stk. 3, i mindst to af de fire regnskabsår, der går umiddelbart forud for kontrolregnskabsåret”.

⁸⁰ Figur fra Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap. 2.2.2, eksempel 1.

⁸¹ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets art. 2, stk. 1.

Udenfor anvendelsesområdet er dermed koncerner uden grænseoverskridende aktivitet eller en omsætning lavere end grænseværdien jf. ovenstående.⁸²

Hertil følger tillige en overvejelse om, at jurisdiktioner kan indføre egne beskatningsregler under betegnelsen Qualified Domestic Top-up Tax (QDTT), der fungerer som en national beskatning, der skal baseres på nærværende GloBE-instrumenter. Reglerne belaster dog ikke uden videre den skattepligtige yderligere, da QDTT kan modregnes i den relaterede GloBE-forpligtigelse. QDTT-muligheden bevarer en jurisdiktions rettigheder til at beskatte indkomst genereret i markedsøkonomen.⁸³ Disse skal dog fortsat være konsistent og i overensstemmelse med GloBE-reglerne.⁸⁴ Danmark har aktivt taget stilling til en tilslutning af QDTT i lovforslaget til minimumsbeskatningsloven⁸⁵, hvorfor det må forventes, at der i fremtiden bliver implementeret en QDTT-regel i dansk skatteret.

5.2 Global Anti-Base Erosion Model Rules

Det er indredes, at det kunne konstateret at de adresserede BEPS-risici skulle ses i en bredere kontekst, da de ikke uden videre lader sig *ring-fence*, som beskrevet under afsnit 4.2.3.

Ratificeringen af Pillar II er derfor administrativ tung, idet instrumenterne kræver et hidtil nyt regelsæt til opgørelse af den eventuelle skatteforpligtigelse efter Pillar II.

Hertil følger, at de kvalificerede enheder under alle omstændigheder aktivt skal påregne om de omfattes af Pillar II i det pågældende regnskabsår.

Gennem implementering af Pillar II anvendes to indbyrdes forbundne modelregler som går under anvendelse af akronymet GloBE-reglerne - Global Anti-Base Erosion Model Rules (*GloBE*)⁸⁶.

GloBE-reglerne et unikt regelsæt, som gennem en kalkule beregner hvorvidt koncernen bliver omfattet af *Income Inclusion Rule* (IIR) eller *Undertaxed Profits Rule* (UTPR).

Kalkulen er baseret på den effektive beskatning, samt koncernens betalte skatter. Kalkulen anvendes som regel på jurisdiktionsniveau, trods det anvendte GloBE akronym. IIR er hovedregel, mens UTPR er en opsamlingsbestemmelse, til at opfange enheder, der er lavbeskattet.⁸⁷ Hertil vil

⁸² OECD (2023), The Pillar Two Rules in a Nutshell.

⁸³ OECD (2023), The Pillar Two Rules in a Nutshell, s. 1.

⁸⁴ OECD (2023a), Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules, februar, s. 77

⁸⁵ Folketinget (2023), Samling 2023-24 lovforslag, L 5 Forslag til lov om en ekstraskat for visse koncernenheder.

⁸⁶ Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap. 2.5.6; se også Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap 2.

⁸⁷ Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap. 2.8.1.

UTPR bestemmelsen udelukke, at jurisdiktioner kan give hjemmehørende koncerner en konkurrencefordel ved aktivt at fravælge implementeringen af en IIR. Gennem UTPR-reglen vil koncernen ikke undgå beskatning, denne vil blot allokeres til en anden jurisdiktion.

5.2.1 Effective Tax Rate

Hvis koncernen har et positivt resultat, opgøres der en samlet Effective Tax Rate (ETR).

For at kalkulere ETR, og for på den baggrund at kunne vurdere om koncernen falder inden for anvendelsesområdet for minimumsbeskatning, er det dels nødvendigt at identificere koncernens omfattede og betalte skatter i jurisdiktionen, dels at identificerer en den samlede GloBE-nettoindkomst, herunder eventuelle omkostninger til fradrag gennem Substance-based Income Exclusion. Nærværende fradragsmulighed uddybes nedenfor i afsnit 5.3.1 og afsnit 5.3.2.

5.2.2 GloBE nettoindkomst og GloBE nettotab

Den kvalificerede nettoindkomst eller -tab, som anvendes til udregning af en ETR, består af summen af samtlige af de kvalificerede enheders skattepligtige indkomst eller -tab på konsoliderede niveau. Nettoindkomsten- eller tabet opgøres med udgangspunkt i regnskabsinformation, der udarbejdet på baggrund af anerkendte regnskabsstandarder.⁸⁸ Af regnskabsstandarder accepteres IFRS og lokale GAAP i en række lande, herunder samtlige EU-medlemslande,⁸⁹ hvorfor ÅRL ligeledes er gældende. Kalkulation af nettoindkomst eller -tabet kan sættes på formlen:

$$\text{Net GloBE Income} = \text{GloBE Income of all Constituent Entities} - \text{GloBE Losses of all Constituent Entities}$$

Kalkulations 1 - Kalkulation af den kvalificerede netto GloBE-indkomst.

5.2.3 Skattemæssige reguleringer

Pillar II kræver hertil bestemte skattemæssige reguleringer af den regnskabsmæssige nettoindkomst- eller tab, for hver enkelt af de konstituerende enheder, for at bestemme den pågældende jurisdiktions GloBE-relaterede skattepligtige overskud eller -underskud. Reguleringer har til formål at skabe en overensstemmelse på tværs af lande, ved at nettoindkomsten eller -tabet reguleres konsekvent, med hjemmel i minimumsbeskatningsdirektivet, artikel 15. Dermed pålægges koncernen også en administrativ byrde ved, at der skal udarbejdes to indkomstopgørelser relateret til den skattepligtige indkomst,

⁸⁸ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning 11.

⁸⁹ Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap. 3.2.

henholdsvis en national indkomstopgørelse efter gældende skatteret, samt en indkomstopgørelse baseret på GloBE regelsættet.

I den følgende opstilling vil forklaringen til de oplistede punkter tage udgangspunkt i ordlyden, som fastsættes i minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 2, litra a – g, kombineret med lovforslaget til minimumsbeskatningslovens⁹⁰ for at forstå de skattemæssige reguleringer, der skal anvendes under Pillar II.

Koncernenhedens regnskabsmæssige nettoindkomst eller -tab reguleres med beløbet for det følgende, med henblik på en ansættelse af dennes kvalificerede GloBE-indkomst eller -tab:⁹¹

a) Koncernens nettoskatteudgifter; er skatter, som er påløbet som en udgift og eventuelle aktuelle og udskudte omfattede skatter, der er medregnet i indkomstskatteudgiften, herunder omfattede skatter på indkomst, som er udelukket fra beregningen af den kvalificerede indkomst eller det kvalificerede tab. Dette følger naturligvis, som følge af, at nettoskatteudgifterne allerede anvendes qua reglerne om *covered taxes*.

b) Udelukkede udbytter; udbytte eller andre former for udlodning, der er modtaget eller tilskrevet i forbindelse med en ejerandel, der er kvalificeret som en portefølje andel,⁹² er som hovedregel et udelukket udbytte.⁹³

c) Udelukkede egenkapitalgevinster eller -tab; gevinst eller tab, som er medregnet i det regnskabsmæssige resultat hidrørende fra ændringer i dagsværdien af ejerandele, bortset fra porteføljeandele, overskud eller tab ifm. ejerandele der er medregnet efter indre værdis metode, og gevinster og tab ved afhændelse af en ejerandel.⁹⁴

d) Medregnet gevinst eller tab i henhold til omvurderingsmetode; den nettogevinst eller et nettotab, som øges eller nedsættes, samt eventuelle omfattede skatter i regnskabsåret i forbindelse hermed, hidrørende fra anvendelsen af en regnskabsmetode eller -praksis, der i

⁹⁰ Folketinget (2023), Samling 2023-24 lovforslag, L 5 Forslag til lov om en ekstraskat for visse koncernenheder.

⁹¹ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 2, litra a – i; samt Jens Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap. 2.3.

⁹² JV. C.B.2.3.5; Ved skattefri porteføljeaktier forstås som udgangspunkt aktier, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked eller en multilateral handelsfacilitet, og som ejes af et selskab m.v., der ejer mindre end 10 pct. af aktiekapitalen i porteføljeselskabet.

⁹³ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra b.

⁹⁴ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra c.

forbindelse med alle materielle anlægsaktiver, med jævne mellemrum regulerer den bogførte værdi af materielle anlægsaktiver til dagsværdi, indregner ændringerne i værdi i anden totalindkomst, og ikke efterfølgende rapporterer gevinst eller tab, der er påløbet i anden totalindkomst, gennem resultatopgørelsen.⁹⁵

e) Asymmetriske valutagevinster eller -tab; hvis de regnskabsmæssige og skattemæssige funktionelle valutaer er forskellige og er medtaget ved beregningen af koncernenhedens skattepligtige indkomst eller tab skal der ske korrektion som følge af, at udsvinget kan henføres til sådanne forskelle, inklusiv forskelle relateret til 3. fremmed valuta. Den skattemæssige funktionelle valuta er den funktionelle valuta, der anvendes til at ansætte koncernenhedens skattepligtige indkomst eller tab for en omfattet skat i den jurisdiktion, hvor den er hjemmehørende; den regnskabsmæssige funktionelle valuta er den funktionelle valuta, der anvendes til at ansætte koncernenhedens regnskabsmæssige nettoindkomst eller -tab; en tredjevaluta er en valuta, som ikke er koncernenhedens skattemæssige funktionelle valuta eller regnskabsmæssige funktionelle valuta.⁹⁶

f) Principielt ikketilladte udgifter; en udgift, som er påløbet koncernenheden i forbindelse med ulovlige betalinger, herunder bestikkelse og returkommission og en udgifter i forbindelse med bøder og sanktioner svarende til eller over 50 000 EUR eller et tilsvarende beløb.⁹⁷

g) Fejl i tidligere regnskabsår og ændringer i regnskabsprincipper; en ændring i en koncernenheds primo egenkapital. Dette kan opstå, dels som en korrektion af en fejl i ansættelsen af den regnskabsmæssige nettoindkomst eller -tab i et tidligere regnskabsår, som har påvirket, hvilke indtægter eller udgifter der kan medtages ved beregningen af den kvalificerede indkomst eller -tab i det foregående regnskabsår, dels en ændring i regnskabsprincipper eller -praksis, der har påvirket, hvilken indkomst eller hvilke udgifter der er medtaget ved beregningen af den kvalificerede indkomst eller -tab.⁹⁸

⁹⁵ Jf. IAS 1.82A, som fastsætter at posterne skal opdeles i hhv. poster til reklassifikation i fremtiden fx valutakursreguleringer af udenlandske dattervirksomheder) og poster der aldrig kan reklassificeres herunder bl.a. opskrivinger af materielle aktiver der måles til dagsværdi, samt forpligtigelser vedrørende ydelsesbaserede pensionsordninger.

⁹⁶ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra e.

⁹⁷ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra f.

⁹⁸ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra g.

h) Påløbne pensionsomkostninger; den difference der opstår mellem det udgiftsførte beløb for pensionsforpligtelser, der er medregnet i den regnskabsmæssige nettoindkomst eller -tab, og det beløb, der er indbetalt til et pensionsinstitut i regnskabsåret.⁹⁹

Der er i ovenstående set bort fra direktivets artikel 16, stk. 2, litra e, vedrørende gevinst og tab på visse skattefrie omstruktureringer.¹⁰⁰

Der er, som det påvises i oplistningen af relevante skattemæssige reguleringer, udtrykkeligt taget stilling til visse permanente forskelle gennem minimumsbeskatningsdirektivets reguleringer.

Dermed har sådanne permanente forskelle heller ikke en direkte indvirkning på kalkulationen af den pågældende ETR. F.eks. indgår modtaget datterselskabsudbytte m.m. i årsregnskabet, som her er præsenteret gennem nettoindtægter eller -tab, men er som beskrevet udelukket fra det skattepligtige nettoindkomst eller -tab igennem Pillar II.¹⁰¹

Formålet med reguleringen formodes at være at sidestille datterselskabsudbytte m.m. til den nationale behandling af sådanne fritagende udbytter, idet mange jurisdiktioner fritager beskatningen af udbytte for at undgå økonomisk dobbeltbeskatning.¹⁰² Omvendt vil der i situationer, hvor minimumsbeskatningsdirektivet ikke specifikt tager højde for permanente forskelle ved at neutralisere disse. Dermed vil de permanente forskelle påvirke en kalkulation af en ETR.¹⁰³

Efter reguleringerne fremkommer den kvalificerede nettoindkomst eller -tab. Lignende kendes fra dansk skatteret,¹⁰⁴ hvor det regnskabsmæssige resultat justeres for at bestemme et skattemæssigt resultat, grundet permanentet og tidsmæssige forskellige i skatteret og regnskabsloven.

⁹⁹ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra h.

¹⁰⁰ Jens Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap. 3.2.3.

¹⁰¹ Dette følger af ovenstående specifikke regulering under pkt. b, med hensyn til udelukket udbytte og er således hjemlet i minimumsbeskatningsdirektivets artikel 16, stk. 1, litra b.

¹⁰² Kasper Dziurdz & Christoph Marchgraber (2022), GloBE: Why a Nominal Tax Rate of More Than 15% Might Not Be Enough s. 511, kap. 3.1.1.

¹⁰³ Kasper Dziurdz & Christoph Marchgraber (2022), GloBE: Why a Nominal Tax Rate of More Than 15% Might Not Be Enough, S. 513, kap. 3.1.2.

¹⁰⁴ Minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning 11.

For at imødegå reelle transaktioner tillades fradrag gennem en Substance-based Income Exclusion i resultatet.¹⁰⁵ Efter fradrag fremkommer det endelige skattepligtige resultat under anvendelse af termen Excess Profit:

$$\text{Excess Profit} = \text{Net GloBE Income} - \text{Substance based Income Exclusion}$$

Kalkulation 2 - Kalkulation af overskydende profit som kvalificeret til en top-up skat.

5.2.4 Kalkulation af en Effective Tax Rate

Efter skattemæssige korrektioner anvendes termen *adjusted covered taxes*, som hertil anvendes som tæller i ETR-kalkulen, mens den kvalificerede nettoindkomst eller -tab anvendes som nævneren, som illustreret i nedenstående kalkulation 2.

ETR udregnes som bekendt på et koncernniveau for de omfattede ultimative moderenheder i hver af de jurisdiktioner, hvor sådanne ultimative moderenheder er etableret. Herunder koncernenheder etableret gennem et fastdriftssted. ETR udregnes på baggrund af koncernens samlede *adjusted covered taxes*, delt med den kvalificerede GloBE-nettoindkomst. Udregning af ETR kan således sættes på formlen:

$$\text{Effective Tax Rate (ETR)} = \frac{\text{Adjusted Covered Taxes}}{\text{Qualified Net GloBE Income}}$$

Kalkulation 3 - Kalkulation af den effektive skatterate.

ETR-kalkulationen er således den alafgørende faktor for, om GloBE modelreglerne kommer i anvendelse. Såfremt den kvalificerede koncernenhedens ETR falder under 15 pct, fanges koncernen af Pillar II og de tilknyttede GloBE modelregler. Gennem anvendelse af GloBE-modelreglernes IIR, alternativt UTPR, øges den samlede beskatning efterfølgende til minimum 15 pct., uagtet hvorledes koncernens enheder er etableret i lavbeskattet jurisdiktioner.

5.3 Substance-based Income Exclusion

Der anvendes ofte substansrelaterede undtagelser i skatteretten,¹⁰⁶ og dette gør sig ligeledes gældende for Pillar II, hvortil der er en undtagelsesmulighed for lønomkostninger, samt materielle aktiver, som vurderes at have en lavere BEPS-risici-¹⁰⁷

¹⁰⁵ Der henvises til nedenstående for forståelse af en Substance-based Income Exclusion i afsnit 5.3.

¹⁰⁶ Blandt andet gennem de kumulative betingelser i ligningslovens § 3.

¹⁰⁷ Minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning 14.

Reduktionsmuligheden er en såkaldt Substance-based Income Exclusion, hvorigennem redueringen af beskatningsgrundlaget sker gennem to carve-out mekanismer. Disse mekanismer er baseret på en reduktion af den kvalificerede nettoindkomst eller – tab, på baggrund af koncernens lønomkostninger og omkostninger relateret til materielle aktiver. Carve-out mekanismerne er, som resten af Pillar II, fordelt på koncernenhederne i den pågældende jurisdiktion. Den konkrete kalkulation og fremgangsmåde for de respektive komponenter følger straks.

5.3.1 Carve-out relateret til lønomkostninger

For en reduktion af beskatningsgrundlaget gennem carve-out relateret til løn, gælder det, at den kvalificerede enheds nettoindkomst nedsættes med henblik på en beregning af den eventuelle minimumsbeskatning med et beløb svarende til 5 pct. af koncernens berettigede lønomkostninger¹⁰⁸ til berettigede ansatte,¹⁰⁹ hvor udførelsen af hvervet, sker som led i et ansættelsesforhold under koncernen i den pågældende jurisdiktion. Kapitaliserede lønomkostninger der er medregnet i den bogførte værdi for materielle aktiver, samt lønomkostninger relateret til international skibsfart¹¹⁰ kan ikke anvendes til at nedbringe beskatningsgrundlaget gennem Substance-based Income Exclusion. Det må som følge af, at antallet af ansatte baseres på et årsgennemsnit eller en anden egnet metode¹¹¹, vurderes at den ellers anvendte ATP-metode, gør sig gældende for danske koncerner.

5.3.2 Carve-out relateret til materielle anlægsaktiver

Med hensyn til carve-out der er relateret til de materielle anlægsaktiver,¹¹² gælder det, at den kvalificerede enheds nettoindkomst nedsættes med 5 pct. af den bogførte værdi af de materielle aktiver. Det kræves, at disse er hjemmehørende i den pågældende jurisdiktion.

¹⁰⁸ Af de berettigede lønomkostninger er generelle lønudgifter, herunder lønninger, vederlag og andre udgifter, som giver arbejdstageren en personlig fordel, såsom sundhedsforsikring og pensionsbidrag, løn- og andre arbejdskraftrelaterede skatter samt arbejdsgiverbidrag til sociale sikringsordninger.

¹⁰⁹ Herunder gælder ansættelser i form af fuldtids- eller og uafhængige underleverandører, som deltager i koncernens ordinære driftsaktiviteter under koncernens ledelse og kontrol.

¹¹⁰ OECD (2021), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules art. 3.3.5.

¹¹¹ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 152.

¹¹² Berettigede materielle aktiver er jf. forslaget til minimumsbeskatningslovens § 30 stk. 9, og lovforarbejderne materielle anlægsaktiver, der er placeret i jurisdiktionen efter litra a, vil f.eks. skulle omfatte fast ejendom, fabrikker eller udstyr, som anvendes i produktionen eller distributionen af varer eller tjenesteydelser eller til administrativ brug, og som forventes at blive brugt i mere end en regnskabsperiode. Aktiver i denne kategori vil således dække over bygninger, maskiner, computere og andet kontorudstyr, motordrevne køretøjer, møbler, inventar og jord.

Værdien er baseret på den gennemsnitlige bogførte værdi i regnskabet primo og ultimo; korrigeret for akkumulerede afskrivninger, nedskrivninger, amortiseringer og eventuelle tilgange i årets løb. Den bogførte værdi af materielle aktiver; herunder grunde og bygninger, som besiddes med henblik på salg, leje eller investering, samt aktiver i relation til international skibsfart, er undtaget.

Efterlever koncernen kravene til ovenstående anvendelse af Carve-out mekanismen, vil dette medføre en nedsættelse af det skattepligtige GloBE-relaterede overskud i den relevante jurisdiktion, så den reelle skatteforpligtelse bliver mindre. Det vil sige, at der ikke kan overføres nedsættelsesmulighed fra lønomkostninger i et fast driftssted til en moderenhed, samt er det et krav, at de materielle aktiver befinder sig i den pågældende jurisdiktion, hvor redueringen anvendes.

Hovedreglen er en automatisk anvendelse, men ledelsen kan årligt fravælge anvendelse af fradraget, som sker på jurisdiktionel basis. Dette giver dog ikke mening idet Substance-based Income Exclusion er fremførselsbegrænset.

5.4 Allokering af den aktuelle top-up skat

Når den effektive skattesats er beregnet, og denne bevæger sig under tærsklen for minimumsbeskatning, er GloBE-reglerne designet til, at der udløses en top-up skat på den overskydende GloBE-nettoindkomst. Beregningen af den overskydende GloBE-nettoindkomst, følger ovenstående kalkulation 2 med hensyn til en udregning af Excess Profit. Koncernen bliver gennem GloBE-reglerne pålagt en top-up skat, for således at bringe koncernens *Adjusted Covered Taxes* op på en minimumsbeskatning på 15 pct. Den kvalificerede top-up skat, som illustreret i kalkulation 3, kalkuleres som forskellen mellem minimumssatsen på 15 pct. og den kalkulerede ETR i jurisdiktionen:

$$\text{Top up Tax Percentage} = \text{Minimum Rate} - \text{ETR}$$

Kalkulation 4 - Kalkulation af den kvalificerede top-up skat.

Som bekendt skal en top-up skat, som hovedregel, betales efter IIR hos moderenheden med direkte eller indirekte ejerandel i et udenlandsk lavt beskattet enhed.¹¹³

¹¹³ Jf. Minimumsbeskatningsdirektivets art. 5, stk. 1.

Det betyder således også, at hvis ikke hele beskatningen kan oppebæres gennem IIR, skal resten allokere til UTPR. Straks nedenfor følger de respektive principper.

5.4.1 Income Inclusion Rule

I medfør af Income Inclusion Rule (IIR) skal indkomst, som retligt tilhører et skattesubjekt i en jurisdiktion, inkluderes i den skattepligtige indkomst hos et andet skattesubjekt.¹¹⁴

Gennem IIR-reglen bliver den kvalificerede moderenhed,¹¹⁵ der gennem direkte eller indirekte ejerandele i en lavt beskattet koncernenhed, forpligtiget til at beregne og betale en top-up skat, der vedrører de pågældende ind- og udenlandske koncernenheder. Dette gælder ligeledes for de konstaterede statsløse koncernenheder relateret til moderselskaber.

IIR er som hovedregel baseret på en *"top-down approach"*, hvorfor det er den kvalificerede ultimative moderenhed under anvendelse af IIR, der som udgangspunkt skal betale skat, med et beløb der svarer til koncernens andel af en top-up skat for den pågældende enhed.

Der må således forstås en lighed med den skatteretlig anvendelse af en sambeskatningskreds, hvor hver enhed i sambeskatningskredsen hæfter solidarisk. Relevant er det således at afgøre ejerskabet gennem direkte eller indirekte forhold, der afgør allokeringen af beskatningen.

Der er i minimumsbeskatningsdirektivet oplistet forskellige koncernkonstellationer, som medfører en afvigelse fra udgangspunktet om beskatning af den ultimative moderenhed,¹¹⁶ hvorfor allokeringen i disse tilfælde i stedet sker direkte på et mellemliggende moderselskab, herunder delvist-ejet moderselskab.

For at undgå en dobbeltbeskatning, er der fastsat en regel om *IIR Offset Mechanism*, som er baseret på en fradragsret gennem en *"bottom-up approach"*, som medfører at:

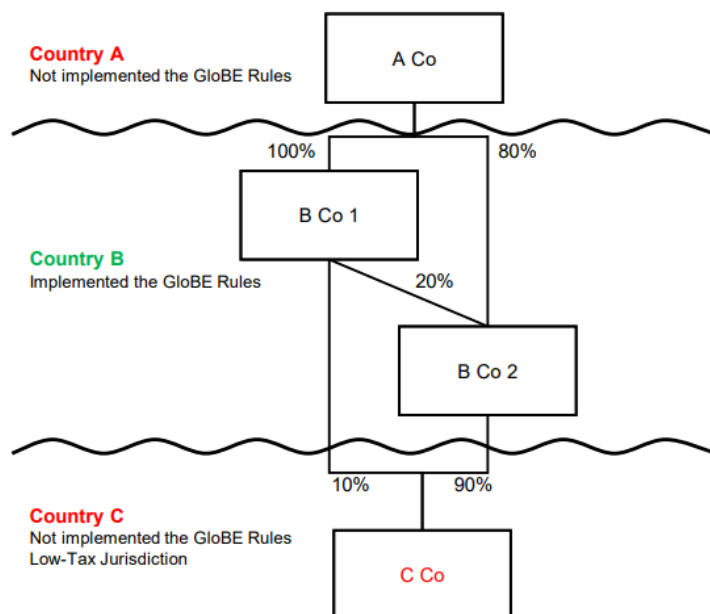
"[...] Et moderselskab, der er hjemmehørende i en medlemsstat, har en ejerandel i en lavt beskattet koncernenhed indirekte gennem et mellemliggende moderselskab eller et delvist ejet moderselskab, der er omfattet af en kvalificeret regel om indkomstmedregning for regnskabsåret, nedsættes den ekstraskat, der skal betales, jf. artikel 5-8, med et beløb, der svarer til den del af det

¹¹⁴ Anders Nørgaard Laursen & Liselotte Madsen (2020), Skattely – skatteplanlægning, skatteflugt og misbrug, s. 134.

¹¹⁵ Således er ultimative moderenheder, mellemliggende moderenheder og delvist ejede moderenheder som er ejet med mere end 20 pct. af personer uden for koncernen, omfattet af IIR, hvor Pillar II er implementeret i lovgivningen.

¹¹⁶ Afvigelserne er oplistet i minimumsbeskatningsdirektivets art. 5, stk. 1, art. 6, stk. 1, art. 7, stk. 1, samt art. 8, stk. 1.

førstnævnte moderselskabs allokerbare andel af den ekstraskat, som det mellemliggende moderselskab eller det delvist ejede moderselskab skal betale”.¹¹⁷

Figur 2 – Illustrativt eksempel af IIR-anvendelse på en koncern under betragtning af top-down approach og Offset-mekanisme.¹¹⁸

I ovenstående figur 2, er der tale om en ultimativ moderenheden A Co i jurisdiktion A. A Co er ultimativ moderenhed for koncernen, og er for forståelsen af den pågældende virkningen gennem en *top-down approach*, samt offset-mekanismen, ikke omfattet i det tænkte eksempel.

I forbindelse med anvendelsen af en *top-down approach*,¹¹⁹ bliver den næste kvalificerede enhed i relation til ejerkæden selskabet B Co 1 i jurisdiktion B. Som bekendt, kræves det at B Co 1 har en kontrollerende ejerandel i B Co 2, før denne fritages for anvendelsen af IIR - dette gør sig ikke gældende for nærværende, hvorfor begge moderenheder i jurisdiktion B er omfattet af GloBE og skal dermed anvende og allokere IIR, på baggrund af den kvalificerede indkomst, som vedrører deres respektive ejerandele.

¹¹⁷ Minimumsbeskatningsdirektivets art. 10.

¹¹⁸ OECD (2022), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules Examples, s. 7.

¹¹⁹ Se foruden ovenstående; OECD (2021), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules, art. 2.1.

Antaget at moderenhedens andel af den allokerbare top-up skat, modsvarer deres direkte ejerandel, vil *B Co 2* skulle beskattes af 90 pct. koncernenhedens kvalificerede GloBE-indkomst, mens *B Co 1*, under samme forudsætninger, skulle beskattes af 28 pct. af koncernenhedens kvalificerede GloBE-indkomst gennem sin direkte ejerandel på 10 pct. samt den indirekte ejerandel på 18 pct. (90 pct. af 20 pct.).

Med hensyn til at undgå en dobbeltbeskatning, anvendes den såkaldte offset mekanisme. For at være proportional med skattesubjektets allokeringen gennem IIR, anvendes offset-mekanismen gennem en *bottom up approach*, så den skatteforpligtigelse, der allerede er allokere ret til et underliggende selskab, giver fradrag for den kvalificerede top-up skat. I det illustrative eksempel betyder det, at *B Co 1* skal fradrage den allerede allokerede forpligtigelse på *B Co 2*, og dermed pålægges der heraf en IIR på 10 pct. fra *C Co* i *B Co 1*.

Såfremt en moderenhed er etableret i en IIR-jurisdiktion, er det afgørende at sørge for en beskatning her, før overskuddet flyttes til en jurisdiktion, som ikke kvalificerer en nationalbeskatning. Med andre ord; besidder et mellemliggende moderselskab, der er ejet af et ultimativt moderselskab, som er hjemmehørende i en tredjelandsjurisdiktion, påhviler skatteforpligtigelsen det mellemliggende moderselskab, inden beskatningsretten gennem profit shifting føres op til moderenheden, som er udenfor anvendelsesområdet for GloBE.

5.4.2 Undertaxed Profits Rule

Undertaxed Profits Rule (UTPR) er en regel, som er rettet mod sikring af de interne skatteregler i kildeskattelandet. Reglen har grundlæggende det formål at sikre, at kildeskattelandets skattebase ikke bliver eroderet gennem fradragsberettigede betalinger af eksempelvis renter og royalties mellem koncernforbundne parter, som ikke er sket på armslængdevilkår,¹²⁰ men gennem en maskeret udlodning.

UTPR-reglen, under anvendelse på de underbeskattede enheder, er som bekendt en bagstopperreglen, for at undgå faldgruber gennem implementeringen af IIR. Overordnet omfatter reglen således de koncernenheder, som umiddelbart falder udenfor anvendelsesområdet af ovenstående IIR.

Dette gør sig gældende jf. minimumsbeskatningsdirektivets artikel 11, ved at medlemsstaterne

¹²⁰ Anders Nørgaard Laursen & Liselotte Madsen (2020), Skattely – skatteplanlægning, skatteflugt og misbrug, s. 137.

forpligtiger koncernen en UTPR-top-up skat, på dets koncernenheder, som er hjemmehørende i Unionen, for det beløb der er allokeret til medlemsstaten, hvis det ultimative moderselskab i en multinational koncern er hjemmehørende i et tredjeland, som ikke anvender IIR.

Ligeledes pålægges en multinational koncerns koncernenheder, som er hjemmehørende i en medlemsstat, en UTPR-top-up skat jf. minimumsbeskatningsdirektivets artikel 12, hvis det ultimative moderselskab er hjemmehørende i en lavt beskattet jurisdiktion, for det beløb der er allokeret til medlemsstaten. Dette gælder uanset om denne jurisdiktion anvender IIR.

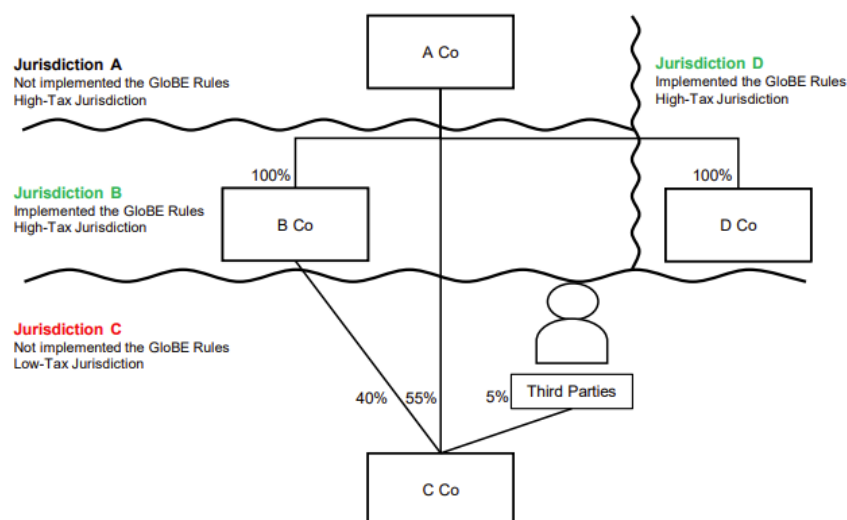
UTPR gælder ikke for omfattede enheder, som er investeringsenheder og pensionskasser.

En total UTPR-top-up skat, der svarer til summen af top-up skatten for alle lavt beskattede enheder, skal allokere mellem de lande, hvor koncernens enheder er beliggende, som har implementeret UTPR i relation til GloBE.¹²¹ Allokeringen sker på baggrund af den enkelte jurisdiktions såkaldte UTPR-procent, som fungerer som en fordelingsnøgle.

UTPR-procenten er en to-trins-kalkulation, baseret på antal medarbejdere og den bogførte værdi af materielle aktiver i medlemsstaten, delt med antal medarbejdere og den bogførte værdi i jurisdiktionen.¹²²

¹²¹ Jens Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap 2.8.3; se også; OECD (2020), "Undertaxed Payments Rule", in Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint, kap. 7.

¹²² Minimumsbeskatningsdirektivets art. 14.

Figur 3 – Illustrativt eksempel af UTPR-anvendelse på en koncern.

I ovenstående eksempel fra OECD¹²³ er A Co den ultimative moderenhed, i koncernen bestående af A Co, B Co, C Co samt D Co. A Co er etableret i jurisdiktion A, som ikke anvender GloBE. De direkte ejerforhold er som illustreret i ovenstående figur 3. B Co, samt D Co er beliggende i jurisdiktion B, som anvender GloBE. Hertil kommer, at moderselskabet B Co ejer C Co. C Co er beliggende i den lavt beskattede jurisdiktion C. De resterende 5 pct. er ejet af minoritetsinteresser, som er uvæsentlige for nærværende, da de ikke er relateret til koncernen. Det antages, at den kalkulerede top-up skat, for overskuelighedens skyld, udgør EUR 100.

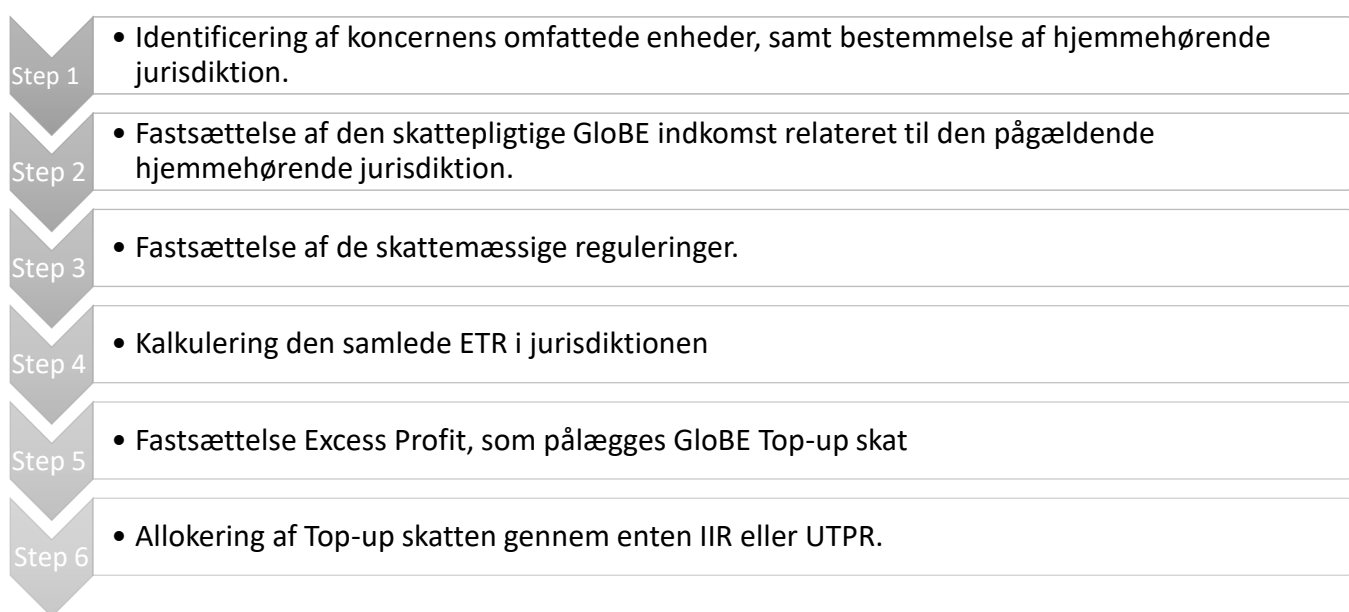
A Co har ikke implementeret GloBE i jurisdiktion A, hvorfor den ultimative enhed ikke er kvalificeret til at anvende IIR jf. ovenstående afsnit 5.4.1. B Co, der er beliggende i jurisdiktionen B med en implementeret GloBE, skal som bekendt anvende IIR, alternativt UTPR, på den allokerbare kvalificerede GloBE indkomst fra koncernenheden C Co, der er etableret i jurisdiktion C.

B Co medregner 40 pct. af den kvalificerede indkomst gennem IIR – således allokere 40 pct. af den kalkulerede top-up skat på EUR 100 til B Co gennem IIR. De resterende ejerandele på 55 pct. gennem et direkte ejerskab, er dermed omfattet af reglerne om UTPR, som følge af den manglende implementering af GloBE på et ultimativ moderenhedsniveau. GloBE medfører, at der sker et

¹²³ OECD (2022), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules Examples, s. 20.

fradrag for den allerede allokerede beskatning¹²⁴ i moderenheden, således bliver den residuale top-up skat på EUR 100 fratrukket EUR 40 og den resterende UTPR udgør dermed EUR 60.¹²⁵

Den resterende top-up skat skal fordeles med udgangspunkt i fordelingsnøglen, der hvor koncernens enheder er beliggende og inden for GloBE-reglernes anvendelsesområde.¹²⁶ For overblikkets skyld kan Pillar II og konsekvenserne af den afledte ekstraskat gennem GloBE allokeringen opsummeres gennem nedenstående seks steps¹²⁷:

Figur 4 – anvendelse af GloBE-modelreglerne under Pillar II.¹²⁸

5.5 Compliance-reducerende foranstaltninger

Gennem inddragelse af interessenterne, som ville blive omfattet af implementeringen af i Pillar II, adresserede Inclusive Framework gennem Public Consultation, at mange multinationale koncerner efterspurgte muligheden for at reducere kompleksiteten og ikke mindst den administrative compliance, der opstår som følge af GloBE-modelreglerne, herunder ikke mindst grundet den

¹²⁴ OECD (2021), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules art. 2.5.3.

¹²⁵ Fortolkningen synes således at være i overensstemmelse med Stewart Lipeles et al (2022), Understanding the Real-World Consequences of Pillar II, International Tax Watch, s. 12.

¹²⁶ Jens Wittendorff (2022), Global minimumsskat – betydningen for danske koncerner, kap 2.8.3.

¹²⁷ De 6 nedenstående steps er baseret på en forsimplet OECD-model; se hertil OECD (2020), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint, afsnit 1.2 Flow Diagram, art. 40.

¹²⁸ Egen tilvirkning.

såkaldte fremgangsmåde gennem jurisdictional blending.¹²⁹

Interesserterne påpegede gennem Public Consultation, at store multinationale koncerner opererer på tværs af mere end 100 forskellige jurisdiktioner, hvorfor der foruden de nødvendige eksklusionsmuligheder kræves, at der for hver af de pågældende jurisdiktioner, udføres en kalkulation af ETR i samtlige jurisdiktioner. Hertil følger ligeledes en problematik, idet selskaberne år efter år skal kalkulere en ETR i jurisdiktionerne hvor de opererer, trods denne med højst sandsynlighed er højere end 15 pct. og hermed udelukker en anvendelse af GloBE, alt andet lige. Eksempelvis som følge af, at selskabet er etableret i Danmark der med en selskabsskat på 22 pct. falder uden for anvendelsesområdet en minimumsbeskatning. Dermed bliver Pillar II udelukkende en øget compliance byrde.

På den baggrund har Inclusive Framework gennem en årrække udforsket potentielle simplifikationer til at reducere den administrative byrde for reelle selskaber. Hermed fremkommer eksklusionsmuligheder, straks uddybet, som er blevet stadfæstet i minimumsbeskatningsdirektivet. I Pillar II Blueprint,¹³⁰ er der dermed også anbefalet en kalkuleret ETR, som base for den pågældende jurisdiktion, der gør sig gældende i 3-5 år.¹³¹

5.5.1 De minimis

For at der skabes en balance mellem reformens formål og virkning, indføres en de minimis-undtagelse til at reducere den administrative byrde for skatteyder såvel som skattemyndigheder.¹³² De minimis undtagelsen giver koncernenheden mulighed for at fastsætte en ekstraskat til nul for regnskabsåret, hvis koncernenheden opfylder kravene jf. minimumsbeskatningsdirektivets artikel 30, stk. 1-5, samt hvis for det pågældende regnskabsår gør sig gældende at:

- a) de gennemsnitlige kvalificerede indtægter i alle de koncernenheder, der er hjemmehørende i en sådan jurisdiktion, er mindre end 10 000 000 EUR, og
- b) den gennemsnitlige kvalificerede indkomst eller det gennemsnitlige kvalificerede tab for alle koncernenhederne i en sådan jurisdiktion er et tab eller mindre end 1 000 000 EUR.

¹²⁹ OECD (2020), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint, art. 423, her defineres at en "*Jurisdictional Blending*" medfører at samtlige overskud, tab og skatter i kvalificerede koncernenheder der er beliggende i samme jurisdiktion blandes, med henblik på beregningen af den effektive skattesats.

¹³⁰ OECD (2020), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar One Blueprint.

¹³¹ OECD (2020), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint, art. 399.

¹³² Minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning 18.

Grænseværdierne for anvendelse af de minimis beregnes som et treårigt gennemsnit. De minimis finder ikke anvendelse på statsløse koncernenheder og investeringsenheder. Indtægter og kvalificeret indkomst eller kvalificeret tab for disse enheder udelades af beregningen af de minimis-undtagelsen.¹³³

Multinationale koncerner eller store nationale koncerner inden for anvendelsesområdet for de minimis, bør dermed ikke være berettiget til at betale en ekstraskat, også selvom deres effektive skattesats er under minimumsskattesatsen i den pågældende jurisdiktion.

5.5.2 Safe harbour

Der implementeres tillige andre eksklusionsbestemmelser gennem direktivet under bestemmelsen af safe harbour-regelsættet.

Reglementet støttes på OECD's safe harbour aftale der ligeledes, som Pillar II, er udarbejdet gennem Inclusive Framework. Hermed er der i overensstemmelse med det resterende regelsæt, et grundlag for en konsensusbaseret aftale, som fundament for en illustrations- og fortolkningskilde, der støtter en ensartet anvendelse af safe harbour-reglerne på tværs af medlemsstaterne i EU.¹³⁴ Dog skal det straks påpeges, at minimumsbeskatningsdirektivets ikke bidrager med en fortolkningen af hvad der gør sig gældende under anvendelsen af safe harbour reglerne, idet minimumsbeskatningsdirektivets artikel 32, stk. 1, ordlyd omfatter en "kvalificeret international safe harbour-aftale", og yderligere påpeges som værende "et internationalt sæt regler og betingelser, som alle medlemsstater har tilsluttet sig, og som giver koncerner, der er omfattet af dette direktiv, mulighed for at beslutte at være omfattet af en eller flere safe harbours for en jurisdiktion.¹³⁵ Det skal siges, at der ligeledes er en safe harbour-overgangsregel i forbindelse med Pillar II, som tillader selskaber at benytte bl.a. de minimis-reglerne under anvendelse af BEPS-action 13 vedrørende Country-by-Country Reporting (CbCR) og regnskabsoplysninger, som under revision dokumentere at omsætning og indkomst er under de minimis grænseværdierne. CbCR i forhold til overgangsreglerne, de såkaldte transitional rules, er med hensyn til afhandlings fokusområde ikke inddraget yderligere jf. afhandlings afgrænsning i afsnit 2.4.

¹³³ Minimumsbeskatningsdirektivets art. 30, stk. 5.

¹³⁴ Jf. minimumsbeskatningsdirektivets præambelbetragtning 24.

¹³⁵ Jf. minimumsbeskatningsdirektivets, art. 32, stk. 1.

I lovforslaget til minimumsbeskatningsloven fremsættes, at der i 2022 fortsat var en afventende fortolkning relateret til en endelige drøftelse i OECD. Fortolkningsgrundlaget fremkommer dermed mangelfuldt.

Svaret søges derfor med udgangspunktet i Pillar II, nemlig de nyeste publikationer fra OECD, hvor der, ganske forståeligt, har været et ikke uvæsentligt fokus på safe harbours reguleringen.

Her fremkommer gennem publiceringen af rapporten Inclusive Framework Safe Harbours and Penalty Relief¹³⁶ tre forslag til en anvendelse af fortolkningen af ovenstående artikel 32, hvor der kan foretages compliance reducerende foranstaltninger, i relationer til anvendelse nærværende safe harbour regler. Rapporten bidrager med et forslag til en simplificeret kalkulation af safe harbours, der dermed vurderes som være mest retvisende for, hvorledes kommende safe harbours vil skulle anvendes.¹³⁷ Ikke mindst i lyset af, hvorledes Pillar II overordnet tager udgangspunkt i projekterne gennem Inclusive Framework.

Ud fra ovenstående fortolkningsgrundlag anvendes derfor tre safe harbour gennem løsningsforslaget: dermed bør det således forstås, at en top-up skat for en jurisdiktion gennem GloBE-reglerne skal anses for at være nul for et regnskabsår, når den testede jurisdiktion har opfyldt én af følgende, i form af:

- (a) Rutineindkomsttest
- (b) De Minimis test
- (c) Effective Tax Rate test

Ved udførelsen af ovenstående test, tillades det for koncernenhedernes regnskabsår at benytte en simplificeret indkomstkalkulation,¹³⁸ en simplificeret omsætningskalkulation eller en simplificeret skattekalkulation. De simplificerede beregninger tager, som nævnt indledningsvis, udgangspunkt i CbCR. Ifølge CbCR skal alle store multinationale selskaber udarbejde en CbCR-rapport med sammenfattet data om fordeling af omsætning, overskud, betalte skatter og økonomiske aktiviteter mellem de skattejurisdiktioner, hvor de opererer. CbCR-rapporten deles med skattemyndighederne i jurisdiktioner.¹³⁹ Udførelsen af den egentlige test er under løbende

¹³⁶ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 22.

¹³⁷ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief.

¹³⁸ Under ét blot betegnet simplificerede beregninger jf. OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief: Global Anti-Base Erosion Rules, s. 5.

¹³⁹ OECD (u.å), Action 13, Country-by-Country Reporting.

fortolkning, og en egentligt forståelse af anvendelse og omfanget af hvordan reglerne skal forstås, fremkommer i skrivende stund kompliceret.

Dette skyldes ikke mindst, at der så sent som i december 2023, igen er publiceret nye Administrative Guidance for anvendelsen af sådanne eksklusionsmuligheder, som igen reviderer den tidligere publikation relateret til Safe-Harbours fra 2022.¹⁴⁰

Det kan dog overordnet forstås, som at jurisdiktionen beregninger, om de kvalificerede koncernenheder opfylder forudsætningerne for anvendelse af safe harbour reglerne på baggrund af ovenstående pkt. a, b og c, gennem:

- a) Rutineindkomsttesten, såfremt koncernenhedens indkomst på baggrund af en simplificeret indkomstkalkulation er lig med - eller mindre end - resultatet gennem en substansbaseret indkomstudelukkelse i overensstemmelse med i GloBE-modelreglerne.¹⁴¹
Med andre ord, så gennemføres testen under betragtning af, at hele indkomsten kan fradrages i en Substance-based Income Exclusion.¹⁴² Testen modsvarer GloBE-reglernes Substance-based Income Exclusion.¹⁴³
- b) En De minimis test, ved at den gennemsnitlige GloBE indkomst er under grænseværdierne¹⁴⁴ jf. ovenstående afsnit. 5.5.1.
- c) EN ETR-test i overensstemmelse med GloBE-modelreglerne,¹⁴⁵ hvor den beregnede ETR med anvendelse af simplificeret indkomstkalkulation udgør minimum 15 pct.¹⁴⁶

De simplificerede beregninger til udregning af ovenstående tests; ad pkt. b og ligeledes pkt. c, er alternative beregninger til hovedreglen om kalkulation af GloBE, hvorfor transparens og konsistens er indarbejdet i den alternative beregning ved, at disse giver det samme slutresultat, som beregningerne under GloBE, *eller* ikke på anden vis underminerer integriteten af GloBE.¹⁴⁷

¹⁴⁰ OECD (2023b), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules, december 2023, kap. 2, s. 9.

¹⁴¹ OECD (2021), Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules, art. 5.3.

¹⁴² OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 22.

¹⁴³ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 23, art. 81.

¹⁴⁴ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 22.

¹⁴⁵ OECD (2021), Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules, art. 5.1.

¹⁴⁶ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 22.

¹⁴⁷ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 22.

De alternative beregninger, er som påvist ovenfor, dynamiske og er subjekt til ændringer, således formålet om reducere af den administrative byrde fortsat effektiviseres gennem reguleringer.¹⁴⁸

6.0 Konsekvenser ved Pillar II og koblingen til det finansielle regnskab

Som beskrevet tager den kvalificerede GloBE-indkomst udgangspunkt i regnskabsinformation som skattebase efter Pillar II. Her er det som bekendt muligt at anvende IFRS og relevante GAAP, herunder kan årsregnskabsloven anvendes for de danske koncerner, inden for anvendelsesområdet.¹⁴⁹

Ifølge IAS 1 skal årsregnskabet give et retvisende billede af årets resultat, finansielle stilling og pengestrømme. IASB fastslår, at formålet med årsrapporten er at give information om en virksomheds finansielle stilling, indtjening og pengestrømme, som er til nytte for regnskabsbrugere, når de skal træffe beslutninger af økonomisk art.¹⁵⁰

Regnskabsbrugerne er – ifølge IASB-begrebsrammen – primært investorer, långivere og andre kreditorer, der stiller risikovillig kapital til rådighed. Pillar II, som skattebase på baggrund af regnskabsinformation her flere fordele. Dels finder årsrapporten sin anvendelse som skattebasen der gennem en revisorerklæring, er revideret af en godkendt revisor, og dermed i det væsentligste korrekt. Dels er det konsolideret koncernregnskab elimineret for koncerninterne tilgodehavender, forpligtigelser, indtjening og omkostninger samt gevinst og tab, som følge af transaktioner mellem koncernenhederne.¹⁵¹ Dels fremkommer en konsensusbaseret global skatteretlig aftale, hvis formål måtte være at forbinde samtlige medlemsstater gennem Inclusive Framework og herigennem skabe sammenhæng mellem samtlige nationale Nexus, utopisk. Dette især taget i betragtning af hvilke udfordringer den nærværende implementering af Pillar II, alene har haft i EU. Her må det

¹⁴⁸ OECD (2022), Safe Harbours and Penalty Relief, s. 5; *se tillige* OECD (2023b), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules, december 2023.

¹⁴⁹ De børsnoterede virksomheder skal aflægge årsrapport efter årsregnskabslovens regler for regnskabsklasse D, heraf aflægges der efter IFRS; Se hertil Erhvervsstyrelsen (2023), Krav til børsnoterede virksomheder og statslige aktieselskaber.

¹⁵⁰ Jf. IAS 1.1.

¹⁵¹ Ernst & Young (2021), Indsigt i årsregnskabsloven, s. 182; *samt* ÅRL § 120; IFRS har tilnærmet sig ÅRL de seneste år. Idet Pillar II tager udgangspunkt i multinationale koncerner, er det også mest korrekt, at der allerede for nuværende er en vis overensstemmelse mellem IFRS og ÅRL i forhold til opgørelse af det konsoliderede regnskab.

konstateres, at aftalen er baseret på den mest optimale løsning ved en anvendelse af en skattebase med udgangspunkt i regnskabsinformation, herunder IFRS og anerkendte GAAP.

6.1 Udhuling regnskabsbrugernes beslutningsgrundlag

En så tæt kobling, der anvendes som en grundlæggende informationskilde til at oplyse en række interessentgrupper med vidt forskellig interesser; lige fra lovgivere til aktionerer til skattemyndigheder, vil midlertidig også give anledning til en række principielle overvejelser. Ikke mindst da det væsentligste formål med skattereglerne er, at sikre skatteprovenu til opretholdelse af staten under iagttagelse af grundlæggende retsstatsprincipper.¹⁵²

Med hensyn til, at Pillar II anvender regnskabsinformation som skattebase, vil der være incitamenter for, at nogle selskaber givetvis vil rapportere med udgangspunkt i skattespekulation. Sådanne incitamenter udfordrer regnskabsbrugerne, idet den multinationale koncern nu kan overveje, hvordan årsrapporten skal udarbejdes. Årsrapporten har ellers i overvejende grad været anvendt som regnskabsinformationen for aktionærer og andre interessenter.¹⁵³

Anvendelsesområdet af den pågældende årsrapport skal qua implementeringen af Pillar II, fremadrettet både dække over information til regnskabsbrugere, når de skal træffe beslutninger af økonomisk art i henhold til ressourceallokering, men også til skattebase, som således i et vis omfang tillader en række overvejelser om skattemæssig optimering ud fra selv samme udgangspunkt, da deres skatteforpligtigelse i fremtiden kan afhænge af selv samme afrapportering. Skatteoptimering er i sagens natur væsentligt - og på sin vis ofte fordelagtigt – for selskabsaktionærer, men hvis en skatteoptimering sker på bekostning af fordrejninger af det retvisende billede i årsrapporten, vil aktionærernes beslutningsgrundlag udhules. Udhulingen af et beslutningsgrundlag kan ske på baggrund af, at de multinationale koncerner har incitamenter og muligheden for at opstille rapporteringen i skattemæssige øjemed,¹⁵⁴ heriblandt opstillingen af regnskabsmæssige skøn, som til stadighed kan give udfordringer for revisor i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen.¹⁵⁵

I relation til Pillar II kan sådanne regnskabsmæssige skøn anvendes til at reducere den kvalificerede

¹⁵² Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap. 3.3.

¹⁵³ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 136.

¹⁵⁴ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 136.

¹⁵⁵ Regnskabsmæssige skøn dækker over estimerede tab på debitorer, varelager; herunder varelagerregulering og igangværende arbejder.

GloBE indkomst, således der rapporteres en lavere omsætning, så den multinational koncern kommer under grænseværdien på EUR 750 millioner, og dermed falder uden for anvendelsesområdet.

Ligeledes kan der være incitament for at en ETR-kalkule aktivt påvirkes af skattemæssige overvejelser, ved at rapportere et konservativt overskud med en lavere margin og vice versa for skattebetalinger med en højere margin,¹⁵⁶ eller endda intensiverer lønomkostninger og omkostninger relateret til at øge carrying value af visse anlægsaktiver, for at fradrage mere af den kvalificerede profit gennem en Substance-based Carve-Out.¹⁵⁷

6.1.1 Økonomiske konsekvenser qua redueringen af effektive skatteincitamenter

Selskabernes internationale strategiske- og økonomiske beslutninger, vil også i et vist omfang blive påvirket af indførslen af Pillar II. Dels vil der være investeringsmæssige beslutninger, der er baseret på skatteincitamenter i udviklingslande, som nu risikerer ikke længere at give mening ud fra et forretningssynspunkt, da en væsentlig faktor i form af øget beskatningen, i fremtiden vil spille ind i sådanne beslutningsgrundlag.¹⁵⁸

I litteraturen fremkommer en kritik¹⁵⁹ af, at BEPS-projektet ikke har været tilstrækkelig inkluderende med respekt for udviklingslandene, da sådanne jurisdiktion i bredt omfang er blevet holdt uden for forhandlingerne.

Kritikken går på, at en inddragelse af alle jurisdiktioner, som i medfør af en given ændring, bliver påvirket af den påtænkte foranstaltning, bør inddrages i vurderingen, for at opnå Pareto-optimalitet. Hertil følge, at OECD og G20 havde et for stort fokus på egen vinding, som dermed sker på bekostning af udviklingslande.¹⁶⁰

Det skal forstås i den sammenhæng, at udviklingslandet søger kapitaltilførelse fra de højtudviklede lande ved at korrigere på nationale skatteinstrumenter. F.eks. er der i Singapore og Malaysia indført skattemæssige incitamenter, dels gennem fradrag for forskning og udviklingsomkostninger¹⁶¹, dels gennem en skattefritaget udviklingsfond relateret til teknologisk udvikling.

¹⁵⁶ Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap. 3.2.

¹⁵⁷ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 136.

¹⁵⁸ Nupur Jalan (2021), Pillar 2, Tax incentives and its interplay, s. 43.

¹⁵⁹ Herunder Irma Johanna Mosquera Valderrama (2015) "Legitimacy and the Making of International Tax Law: The Challenges of Multilateralism.

¹⁶⁰ Nupur Jalan (2021), Pillar 2, Tax incentives and its interplay, s. 42

¹⁶¹ Lignende kendes også fra dansk skatteret ved en skattecredit og fradrag for forskning og udvikling jf. LL § 8 B, stk. 1.

Implementeringen af Pillar II kan medføre at skatteincitamenterne for selskaber, der investerer i udviklingslande, bliver påvirket negativt. Dette skyldes, at det bliver mindre attraktivt for selskaberne at allokere ressourcer til disse markeder, da de ikke længere vil kunne opnå samme skattemæssige fordele. Konsekvensen heraf kan være en lavere bruttofortjeneste, som følge af de øgede omkostninger, og at selskaberne er nødsaget til at reducere sine investeringer i udviklingslande, da investeringerne i sidste ende ikke er forenelige med de øgede omkostninger. I sidste ende kan dette føre til tab af markedsandele og dermed en lavere indtjening på disse markeder.

6.2 GAAP-shopping

6.2.1 Definition af GAAP-Shopping

GAAP-shopping bør også give anledning til nogle principielle overvejelser.

Der er, som bekendt forskellige regnskabsstandarder (Generally Accepted Accounting Principles - GAAP), som hver især er anerkendte i sin anvendelse under GloBE modelreglerne. Alle europæiske GAAP er dermed anerkendte på tværs af samtlige EU-medlemsstater.

Begrebet GAAP-shopping er anvendt i litteraturen¹⁶², men der er dog ikke nærmere defineret hvorledes GAAP-shopping skal forstås. En definition kan dog anvendes på baggrund af insolvensforordningen,¹⁶³ som anvender et lignende begreb, hvor en definitionen her er, at der overføres aktiver fra et land til et andet, i et forsøg på at opnå en gunstigere retsstilling.¹⁶⁴

6.2.2 GAAP-shopping relateret til indregning og måling af omsætning

GAAP-shopping giver anledning til en konkurrence med udgangspunkt i regnskabsstanderne på tværs af medlemsstater.¹⁶⁵ I praksis forgår dette ved, at der er væsentlige forskelle i begrebsrammerne. Jakob Bundgaard påpeger i artiklen "Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet",¹⁶⁶ at GAAP-shopping kan illustreres gennem IFRS 15, som tillader en lavere sandsynlighed for indregning af omsætning (50 pct.), baseret på en antagelse om, at omsætningen skal være overvejende sandsynlig, i forhold til US GAAP, som er baseret på, at omsætningen skal forekomme sandsynligvis (70 pct.). Dette medfører, at de multinationale

¹⁶² Heriblandt anvendes dette af Eberhartinger & Winkler.

¹⁶³ Jf. insolvensforordningen.

¹⁶⁴ Virgos & Schmit (1996), Report on the Convention of Insolvency Proceedings, s. 11.

¹⁶⁵ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 136.

¹⁶⁶ Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap 3.2; se tillige hertil PwC (2020), Collectibility threshold US IFRS & US GAAP Guide pkt. 3.2.

koncerner, som anvender IFRS, kan ende med at betale en højere top-up skat i flere år,¹⁶⁷ idet IFRS-koncerner skal indregne på mindre sandsynlighed.

Foruden ovenstående forskellen på baggrund af US GAAP, er der også væsentlige forskelle mellem IFRS og de lokale GAAP i medlemsstaterne vedrørende indregningskriterierne.

Årsregnskabslovens bestemmelser vedrørende indregning og måling af omsætning, er baseret på IAS 11 (entreprisekontrakter) og IAS 18¹⁶⁸ (omsætning), hvorfor der i Danmark overordnet er overensstemmelse mellem IFRS og ÅRL.¹⁶⁹ Forskellene i de nationale GAAP kan give udfordringer for en regulering som Pillar II, der både er baseret på en international rammeaftale og tillader anvendelse af lokale GAAP. Dette skyldes, som påpeget i ovenstående tilfælde, at de lokale GAAP varierer fra jurisdiktion til jurisdiktion, og at der dermed kan være forskelle i, hvordan omsætning indregnes.¹⁷⁰

De Hollandske Dutch Accounting Standards Board (DASB), har dog valgt ikke at skabe en overensstemmelse mellem regnskabsstandarden og IFRS 15 i forbindelse med indregning af omsætning. Det betyder, at risikoovergangen fortsat er det regnskabsmæssige grundlag for en indtægtsføring, hvilket står i kontrast til IFRS 15, hvor overdragelsen af kontrol er grundlaget for en indtægtsføring i regnskabet, efter en 5-trinsmodel.¹⁷¹

For så vidt angår den tyske German Commercial Code¹⁷² og IFRS, er der også forskelle på indregning af omsætningen. Entreprisekontrakterne efter IFRS 15 kræver en indregning af den løbende omsætninger under anvendelse af færdiggørelsesgraden, hvilket også påvirker måling af aktiver. Gennem HGB kræves det, at omsætning kun indregnes under et realisationsprincip på balancedagen, mens en omsætning skal indregnes under IFRS når sandsynligheden for, at fremtidige økonomiske fordele tilflyder virksomheden og værdi¹⁷³, samt omkostningerne hertil kan opgøres pålideligt. Det må således fortolkes, at bl.a. den tyske GAAP ikke anvender en

¹⁶⁷ Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap 3.2.

¹⁶⁸ IAS 11 og IAS 18 er efter 1/1 2018 efterfulgt og integreret i IFRS 15.

¹⁶⁹ Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (2008), Betingelserne for at anvende produktionsmetoden efter årsregnskabsloven, kap. 1.

¹⁷⁰ Se yderligere i Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 146.

¹⁷¹ Deloitte (2021), NL GAAP Focus; se også IFRS 15.

¹⁷² På tysk anvendes benævnelsen Handelsgesetzbuch (HGB).

¹⁷³ PwC (2010), IFRS versus German GAAP (revised) Summary of similarities and differences, s. 24.

sandsynlighedsberegning i forbindelse med indregning af omsætningen som det bl.a. gør sig gældende under anvendelse af IFRS og US GAAP.

6.2.3 Væsentlige branchespecifikke forskelle

Ovenstående forskelle i GAAP og IFRS kan udgøre en signifikant forskel i byggebranchen, mens selskaber med et højt varelager vil kunne spekulere i den mest fordelagtige anvendelse af enten first-in-first-out (FIFO) efter IFRS eller last-in-first-out (LIFO) efter US GAAP.

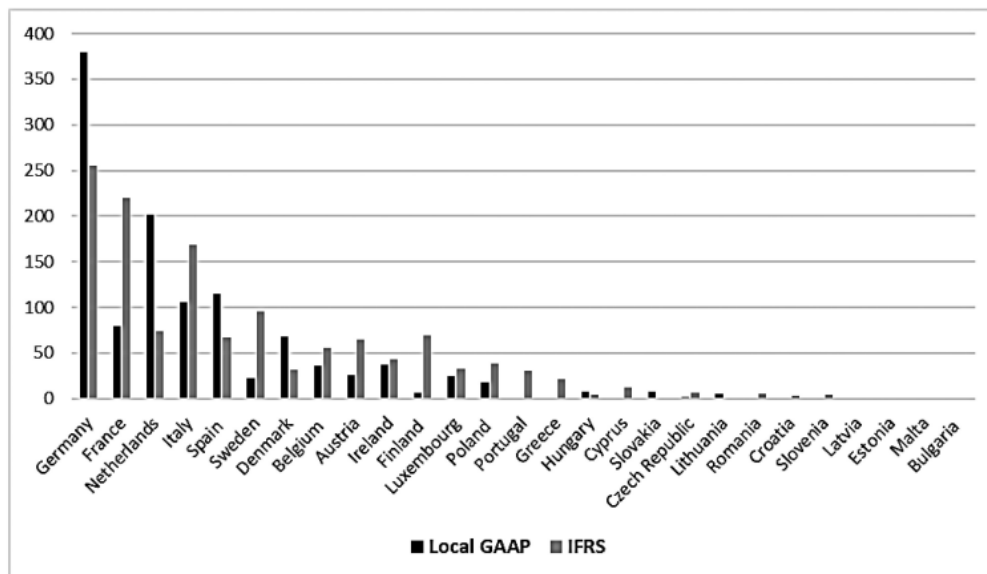
Omsætningstransaktioner kan derfor også blive væsentlige, hvis de er store og hvis koncernens aktiviteter nyder en fordel ved at falde under eller over grænseværdierne for anvendelsesområdet af Pillar II. Helt konkret ved at der i det konsoliderede regnskab, spekuleres i en anvendelse af relevante og specifikke lokale GAAP, som følge af at omsætningsindregningen kan variere afhængigt af, om den er baseret på risikoovergangen eller kontrolovergang. I praksis vil der normalvis være tale om en risikoovergang ved salg af varer baseret på leveringsbetingelserne i salgsaftalen. Modsatvis vil der være tale om en kontrolovergang, som det anføres i IFRS 15, når leveringsforpligtigelsen er opfyldt – således når kontroller over varen overdrages til kunden. Den kontrolbaserede anvendelse er ny i IFRS 15, idet der anvendes en risikobaseret tilgang i IAS 18/IAS 11, hvor fokus var på overførsel af fordele og risici.¹⁷⁴

Sådanne omstændigheder kan dermed afgøre, om koncernen falder inden for anvendelsesområdet for Pillar II, herunder gennem safe harbour eller de minimis. Dette kan alternativt føre til en skattemæssig omgåelse, hvis koncernen spekulerer i at etablere enheder i bestemte medlemslande, på nærværende baggrund.

Det vil da heller ikke fremstå usandsynligt, at en delmængde af de over 2000 multinationale koncerner,¹⁷⁵ som er omfattet i de ti største jurisdiktioner jf. nedenstående figur 5, kan skatteoptimere ved at udfordre forskellen i begrebsrammerne.

¹⁷⁴ Ernst & Young (2023), Indsigt i årsregnskabsloven, s. 550.

¹⁷⁵ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 137.

Figur 5 – Anvendelse af local GAAP og IFRS i årsrapporten fordelt på medlemsstater i EU¹⁷⁶.

Som anvist i figur 5, over anvendelse af lokale GAAP og IFRS fordelt på medlemsstater i EU, illustreres det, at ud af de ti største jurisdiktioner, målt på antallet af multinationale koncerner i den pågældende jurisdiktion, anvender 30-50 pct. af de multinationale selskaber lokale GAAP. Herunder bør det især bemærkes at Tyskland, Holland, Østrig og Danmark, som påvist, har væsentlige forskellige i lokale GAAP.

Der kan således konstateres, at en forskydning af GAAP-shopping er en reel mulighed for nærværende multinationale selskaber, og helt konkret vil der i enkelte brancher kunne forekomme GAAP-shopping i sådan en grad, at regnskabsaflæggelsen bliver væsentlig forskellig, alt efter anvendelsen af begrebsramme.

7.0 Politisk lobbyisme og ”maskeret kompetence” til IASB

Som følge af, at skattebasen gennem Pillar II tager udgangspunkt i det regnskabsmæssige resultat, opnår de uafhængige standardudstedende organisationer¹⁷⁷ og de udarbejdede regnskabsstandarderne en form for regulatorisk bemyndigelse til at regulere på gældende ret, idet regnskabsstandardernes udformning direkte påvirke skatteretlige retskilder qua implementeringen af Pillar II.¹⁷⁸

¹⁷⁶ Figur fra Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 141.

¹⁷⁷ Heriblandt (IASB) som udvikler og publicerer IFRS-standarder.

¹⁷⁸ Michelle Hanlon (2022), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, s. 46.

Hertil følger af at denne kompetencetildeling ikke har nogen demokratisk legitimering og som endda kan være juridisk- og forfatningsstridigt.¹⁷⁹ En kompetence, som er blevet pålagt sådanne standardudstedende organisationer, har ikke de umiddelbare kompetencer eller de nødvendige kvalifikationer, til at beherske rollen, som en lovgivende magt, i forhold til den gældende og afgrænsede juridiske ramme, der vedrører skatteretten.

Det gælder, at en almen skatteretlig regulering bliver behandlet gennem demokratiske processer,¹⁸⁰ men gennem anvendelse af standarder, omgås sådanne demokratiske behandlinger. Udfordringen bliver dermed et *double-edged sword*, idet bl.a. ændringer i f.eks. regnskabsstandarden IFRS 15, som påvist, har en direkte indflydelse på kalkulationen af ETR, og dermed kan have såvel positive, som negative indvirkninger på selskabsbeskatningen i jurisdiktionen, som anvender Pillar II.

Dette er givet ved, og der med udgangspunkt i de konkrete kritikpunkter, som beskrevet i nærværende afhandling, står klart, at såfremt standardorganerne påvirker indregningskriterierne for f.eks. IFRS 15 ved at reducere sandsynlighedskravet for indregning af omsætning, vil dette alt andet lige medfører en højere ETR og vise versa.¹⁸¹ Med andre ord, hvis udfaldet af regnskabsstandarden ændrer sig, så udformningen reducerer det skattepligtige overskud, vil beskatningen af det skattepligtige overskud ligeledes reduceres.

Idet de standardudstedende organer opnår en juridisk magt, vil der ligeledes kunne forventes en form for lobbyisme, hvor skattemyndigheder, regeringer og endda OECD vil forsøge at påvirke eller endda få indflydelse på udarbejdelse af regnskabsstandarden.¹⁸²

Hermed vil den ellers uafhængighed, som de standardudstedende organer ellers er underlagt bringes i fare.

Endnu værre må være, at beslutningsgrundlaget for interessenterne i forbindelse med kapitalanbringelse ligeledes må forventes at blive påvirket negativt, gennem en forventelig lobbyisme. Dette tilskrives, at regnskabsstandarden har til hovedformål at støtte

¹⁷⁹ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 145.

¹⁸⁰ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 145.

¹⁸¹ Dette kunne i praksis ske ved at udligne forskellene mellem US-GAAP og IFRS, hvorfor beskatning bør falde gennem en ETR-kalkule, som følge af, at der nu skal være væsentlig større sandsynlighed for, at det fremtidige cash-flow vil tilflyde selskabet, end under gældende IFRS 15.

¹⁸² Michelle Hanlon (2022), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, s. 46.

gennemsigtheden, kontinuitet og det retvisende billede i årsrapporten, som dermed giver interessenterne et sammenligneligt, forståeligt og overskueligt overblik over den økonomiske situation i det pågældende selskab. Regnskabsstander bør generelt ikke udarbejdes og anvendes til spekulative formål. Dette kan ses ved, at det fx ikke tillades at accelerere afskrivningerne i regnskabet i tider med recession, for at øge selskabernes investeringer for dermed at støtte samfundsøkonomien.¹⁸³ På den anden side ses ofte sådanne reguleringsmæssige incitamenters anvendelse som politiske instrumenter, for at øge investeringerne fra selskaberne i bl.a. den grønne omstilling, ved et øget fradraget for omkostninger relateret til forskning og udvikling, jf. LL § 8 B. De skatteretlige regler, som tilskynder en given type adfærd – fx incitament til investering i aktiver, som for samfundet er værdifuldt, reducerer dog regnskabsinformation vedrørende den økonomiske situation.¹⁸⁴

Der fremkommer dermed klart modstridende interesser mellem skatteretten og de uafhængige standardudstedende organisationer. Under en væsentligt politisk indflydelse og lobbyisme vil ovenstående skatteincitamenters muligvis finde vej ind i regnskabsstandarderne.¹⁸⁵

8.0 Substance-based Income Exclusion uden substans

8.1 Udfordringer ved eksklusion gennem carrying-value for anlægsaktiver

Foruden de ovenstående incitamenters og mulighed for konsekvent at påvirke indregning og måling af omsætning gennem GAAP-shopping, er der også givetvis incitament gennem indregning og måling af selskabets kvalificerede anlægsaktiver,¹⁸⁶ som er et grundlæggende princip ved anvendelse af carve-out gennem den Substance-based Income Exclusion og UTPR-procenten. Her følger dels også et element af GAAP-shopping, dels et incitament til direkte at påvirke årsrapporten for at anvende den Substance-based Income Exclusion eller UTPR-procenten. Den Substance-based Income Exclusion carve-out tillader at 5 pct. af carrying value af anlægsaktiverne lokaliseret i den pågældende jurisdiktion, fratrækkes direkte i den skattepligtige indkomst.

¹⁸³ Michelle Hanlon (2022), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, s. 46

¹⁸⁴ Hanlon påpeger, at en øget grænse for straksafskrivninger fx ikke vil give regnskabsbrugeren nogen form for information vedrørende anvendelse af det pågældende aktiv. Der vil heller ikke fremkomme en allokering af de fremtidige pengestrømme der genereres på baggrund af aktivet eller nogen information i anvendt regnskabspraksis.

¹⁸⁵ Michelle Hanlon (2022), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, s. 46.

¹⁸⁶ Overordnet er Substance-based Income Exclusion primært rettet mod Property, Plant & Equipment.

Hermed bør der ikke være tvivl om, at sådanne regnskabsposter udgør en væsentlig risiko for aggressiv skatteplanlægning. Dette vil i praksis ske ved at selskabet har muligheden for at rapportere så høj en carrying value på anlægsaktiverne som mulig. I særdeleshed i lavt beskattede jurisdiktioner for at minimere en Excess Profit og heraf en top-up skat.¹⁸⁷

Kombineret med en høj opdagelsesrisiko, vil sådanne incitament udgøre et kritisk element i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, da årsrapporten ikke længere udelukkende anvendes i forbindelse med kapitaltilførsel.

8.2 Udfordringer ved eksklusion på baggrund af medarbejderforpligtigelser

Foruden ovenstående fradragsmulighed gennem eksklusion af den gennemsnitlige carrying-value for kvalificerede anlægsaktiver, er der tillige en fradragsmulighed relateret til antallet af lønmodtagere og lønningsomkostninger.

Sådanne carve-out anvendes på lige fod med reglerne, som gør sig gældende ved anlægsaktiver, det vil sige for 5 pct af koncernens kvalificerede lønningsomkostninger¹⁸⁸ i kalkulationen af fradraget gennem en Substance-based Income Exclusion. Med hensyn til UTRP-procenten anvender en fordelingsnøgle på baggrund af antallet af de kvalificerede ansatte i den pågældende jurisdiktion.¹⁸⁹

Udfordringen ved eksklusion gennem medarbejderforhold, udgør ikke et umiddelbart grundlag for skattespekulation, men nærmere rejser sig udfordringer relateret til sammenspillet mellem det regnskabsmæssige resultat og det skattepligtige resultat. Med det menes, at der i forbindelse med årsregnskabs indregning og måling efter IAS 19 vedrørende medarbejderforpligtigelser, anvendes aktuariemæssige forudsætninger ved opgørelsen af pensionsforpligtigelsen. Dette sker ud fra en række variabler.¹⁹⁰ Sådanne former for aktuariemæssige forudsætninger er i det væsentligste skønsmæssige.

Som bekendt giver skønsmæssige estimering altid regnskabsmæssige udfordringer, heraf fremføres

¹⁸⁷ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 151.

¹⁸⁸ Kvalificerede lønningsomkostninger er som bekendt både lønninger til fuld- samt deltidsansatte og honorarmodtagere relateret til den ordinære drift. Herunder afledt A-skat samt AM-bidrag og ydelser til sociale sikringer (ATP, barselsfond, pensionsbidrag m.m.); se også OECD (2023), Social security contributions. Overordnet må det således være tale om hvad der normalt er driftsførte lønningsomkostninger. Socialsikringsbidrag er obligatoriske betalinger til offentlig forvaltning og service, som giver ret til at modtage en (betinget) fremtidig social ydelse.

¹⁸⁹ Såsom fuldtidsansatte og honorarmodtagere relateret til den ordinære drift.

¹⁹⁰ Fedders, Steffensen & Lassen (2021), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. S. 877.

sådanne udfordringer også til Pillar II, således skatteforpligtigelsen.

Aktuarmæssige gevinster og tab er et udtryk for værdiændringer, som fremkommer på baggrund af en usikkerhed om, hvor meget virksomheden pensionsforpligtigelsen definitivt er.¹⁹¹

Usikkerheden opstår, fordi virksomheden ikke ved, hvornår medarbejderne vil gå på pension, hvor meget de vil tjene til pensionsalderen, og hvor længe de vil leve. Effekten indregnes i totalindkomstopgørelsen, og reklassificeres ikke ved realiseringen.¹⁹² Udfordringen opstår dermed ved første indregning og måling, idet den løbende effekt neutraliseres over totalindkomstopgørelsen.

Værdiansættelsen af pensionsforpligtigelsen udgør dermed et væsentligt skøn, da IAS 19,¹⁹³ udover ovenstående skøn, også kræver anvendelse af en diskonteringsrente for at tilbagediskontere værdien af nettopensionsforpligtigelsen til en nutidsværdi.¹⁹⁴ Qua sådanne pensionsforpligtigelser løber langt ud i fremtiden, vil selv de mindste korrektioner af diskonteringsrenten, medføre betydelige ændringer i den bogførte værdi.¹⁹⁵ Desuden følger, at diskonteringsrenten opgøres med udgangspunkt i markedsafkastet på balancedagen af virksomhedsobligationer af høj kvalitet.¹⁹⁶

IAS 19 definerer ikke hvad der skal forstås ved høj kvalitet, men i praksis vurderes obligationerne med en AA rating, som lavest grænse for anvendelse af IAS 19.¹⁹⁷ Ved fravær af et velfungerende marked for virksomhedsobligationer, anvendes statsobligationer, men disse har et lavere forventet afkast.¹⁹⁸ Opgørelsen af pensionsforpligtigelsen vil dermed variere alt efter, om der anvendes stats- eller virksomhedsobligationer. En sådan lavere forretning af afkastet, gennem anvendelse af statsobligationer, medfører dermed en højere indregning af pensionsforpligtigelse. Fraværet af et aktivt marked, samt at forpligtigelsen er baseret på regnskabsmæssige skøn, vil ultimativt påvirke den anvendte carve-out ifm. Substance-based Income Exclusion.

¹⁹¹ Fedders, Steffensen & Lassen (2021), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. S. 881.

¹⁹² IAS 19.94.

¹⁹³ IAS 19.78.

¹⁹⁴ IAS 19.78.

¹⁹⁵ Fedders, Steffensen & Lassen (2021), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. S. 878.

¹⁹⁶ Fedders, Steffensen & Lassen (2021), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. S. 878; se tillige Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 152

¹⁹⁷ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 152.

¹⁹⁸ Fedders, Steffensen & Lassen (2021), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. S. 879

Ovenstående retter ikke kritik af IFRS-standarderne, da det må tolkes at være den mest retvisende anvendelse for regnskabsbrugeren ved nærværende metode. Kritikken vedrører den kompleksitet, som følge af en så tæt kobling mellem regnskabet og skattebasen, som ligeledes er baseret på en række usikre variabler,¹⁹⁹ der forsøger at danne et skøn over fremtidens økonomiske udvikling og afkast til brug for det skattemæssige resultat.

Kompleksiteten og usikkerheden af den objektive skattepligt har rod i, at forpligtigelsen foruden det skønsmæssige element er baseret på markeder for obligationer, som dels varierer i type, hhv. virksomheds- og statsobligationer dels omfanget af et etableret og aktivt markedet fra en jurisdiktion til anden.²⁰⁰ Dels ansættes pensionsforpligtigelsen efter IAS 19 på baggrund sådanne obligationer, som qua sin natur, vil skabe variation af pensionsforpligtigelsen ved brug af en diskonteringsrente. Forskellene kan blive væsentligt på sigt, givet det langsigtede element der består i anvendelsen af obligationer.²⁰¹

9.0 Regnskabsmæssige væsentlighedsniveauer

Afslutningsvis vurderes det da også relevant at væsentlighed, som revisionsbegreb, kræver en adressering. Nogle af modsætningerne mellem regnskabsret og skatteret er i nærværende afhandling flere gange påpeget, og der er i flere henseender kastet lys over de konsekvenser, som implementeringen af Pillar II har for sammenspillet mellem de forskellige retsområder. Ikke mindst i relation til forskellene i formålet og anvendelse for slutbrugerne.

Det fremkommer ganske usikkert at skattemyndighederne bør anses som slutbrugere af årsrapporten²⁰² i samme omfang som fx aktionærer og kreditorer. Det bør således overvejes, om den reviderede regnskabsinformation overhovedet er en bekvemlig skattebase.

Gennem en revisionserklæring, erklærer den uafhængige revisor sig enig i, at ledelsens oplysninger i det opstillede regnskab²⁰³, i al væsentlighed er korrekte, og dermed viser et retvisende billede.

Forudsætning for revisionserklæring er det anvendte væsentlighedsniveau, hvor revisorer ved

¹⁹⁹ Jf. IAS 19.83; heraf fremgår at målingsgrundlaget skal afspejle fremtidig inflation og ydelserne i henhold til pensionsordningens vilkår.

²⁰⁰ F.eks. er det danske marked for egentlige virksomhedsobligationer begrænset; se hertil Fedders, Steffensen & Lassen (2021), Årsrapport efter internationale regnskabsstandarde – fra dansk praksis til IFRS. S. 879.

²⁰¹ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 152.

²⁰² Hanlon, M. (2023), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, kap. 2.2.2, s. 47.

²⁰³ FSR, (u.å.), Hvad skriver revisor i årsregnskabet?

anvendelse af væsentlighedsniveauerne opnår en rimelig grad af sikkerhed for, at årsregnskabet samlet set er fri for væsentlig fejlinformation. Dette gør sig gældende, både ved planlægningen og udførelse af revision. Væsentlighedsbetragtningerne er dermed baseret på revisors faglige vurdering og bærer dermed også præg af en vis grad af subjektivitet. Formålet med væsentlighedsniveauerne er at reducere arbejdsbyrden og konkret fokusere på de regnskabsposter, der umiddelbart påvirker regnskabet som helhed. Enhver revisionserklæring afspejler derfor i sagens natur væsentlighedsbetragtninger.²⁰⁴

Den generelle definition af væsentlighed i regnskabet, er jf. ISA 320:²⁰⁵

- fejlinformationer, herunder udeladelser, betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller tilsammen påvirker de økonomiske beslutninger, som brugere træffer på grundlag af regnskabet
- vurderinger vedrørende væsentlighed foretages under de givne omstændigheder og påvirkes af størrelsen eller arten af en fejlinformation eller en kombination af begge, og
- vurderinger vedrørende forhold, der er væsentlige for regnskabsbrugere, er baseret på overvejelser om de almindelige behov for finansielle oplysninger hos brugere som en samlet gruppe.

Der står dermed klart, at fejlinformation anses for at være væsentlig, hvis fejlinformationen med rimelighed, kan forventes at påvirke en regnskabsbrugers økonomiske beslutning. Der kan dermed også fremkomme tilfælde, hvor regnskabsposter ikke omfattes af revisionen som følge af, at disse er uvæsentlige.

Idet regnskabsposterne anvendes som skattebase i Pillar II, vil anvendelse af væsentlighedsniveauer direkte påvirke beskatningen,²⁰⁶ og pålægger dermed endnu et lag til væsentlighedsbetragtningen. Implementeringen af Pillar II rejser dermed spørgsmålet om, dels hvad der betragtes som væsentligt²⁰⁷ i skatteretlig henseende, dels hvorvidt revisor skal forholde sig til dette.

²⁰⁴ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 144.

²⁰⁵ ISA 320.2.

²⁰⁶ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 144.

²⁰⁷ Hanlon, M. (2023), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, kap. 2.2.2, s. 47.

Udover væsentlighedsprincippet er formålet med revisionen, som bekendt, at tage stilling til om oplysningerne giver et retvisende billede, herunder oplysninger om de subjektive og skønsbaserede økonomiske vurderinger der er foretaget af ledelsen. Sådanne subjektive skønsbaserede vurderinger giver ledelsen fleksibilitet, til at vurdere hvorledes der skal indregnes indtægter og udgifter, mens en sådan fleksibilitet ikke findes anvendt i skatteretten, der overordnet er regelbaseret for at sikre transparens og objektivitet.²⁰⁸

Udfordringen er desuden, at væsentlighedsniveauerne for Pillar II synes at være meget mindre, end hvad der ville blive betragtet som væsentligt for finansielle regnskaber i store multinationale selskaber.²⁰⁹

9.1 Væsentlighed som skatteretligt instrument

Baseret på ovenstående, egner væsentlighedsniveauerne sig tilsyneladende ikke just til skattemæssige formål.

Dels i kraft af at væsentlighedsprincippet jo, som beskrevet, er baseret på antagelser om at fremme økonomisk effektivitet, og som følge heraf tillader adskillige muligheder for at undlade specifikke regnskabsinformation,²¹⁰ såfremt dette vurderes som uvæsentligt. Det uvæsentlige element vil dermed også påvirke det skattepligtige resultat, idet en regnskabspost, trods en uvæsentlighed, stadigvæk vil være omfattet af en skattepligtig.

Dels er en regnskabspost, som er vurderet uvæsentlig, ikke revideret, hvorfor fundamentet for at anvende regnskabsinformation, som skattebase forskydes negativt. En væsentlighedsbetragtning er således ikke i overensstemmelse med de skatteretlige principper om objektivitet.

Fortolkningen af et skattemæssige væsentlighedsniveau skal dog minimeres til et absolut minimum eller, mest optimalt, helt underkastes, idet en neutralitet i skatteretten kræver en præcis og objektiv opgørelse af den skattepligtige indkomst.²¹¹ Vurderingen af væsentlighed i relation til beskatning kan dermed også medføre at revisor påtager sig en skattehåndhævelsesrolle.²¹²

²⁰⁸ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 144.

²⁰⁹ Hanlon, M. (2023), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, kap. 2.2.2, s. 47.

²¹⁰ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 144.

²¹¹ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 144.

²¹² Hanlon, M. (2023), The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives, kap. 2.2.2, s. 47.

Gennem en erklæring med forbehold eller endda en afkræftende konklusion, må det for revisor kunne konstateres, at der i regnskabet fremkommer væsentlig fejlinformation.

I sådanne situationer kan det med rette forstås, at skattebasen ikke vil være tilstrækkelig som udgangspunkt for beskatning. Der er igennem implementeringen af Pillar II ikke klargjort hvorledes skattebasen påvirkes af sådanne revisionserklæringer.²¹³

10.0 Diskussion

10.1 Europa-Parlamentet som lovgivende magt i selvstændige jurisdiktioner

Den Europæiske Union har gennem nyere tid implementeret flere selskabsskatteretlige direktiver, herunder kan nævnes Anti-Tax Avoidance Directives²¹⁴ (ATAD), BEPS og senest Pillar II.

Der er som bekendt ikke en direkte relation mellem EU og OECD/G20. Det samme gælder for det konsensusbaserede samarbejdsprojekt, udarbejdet gennem eksterne interessenter i form af Inclusive Framework. Koblingen skal således ses ved, at flere EU-medlemsstater har tilsluttet sig et medlemskab i OECD - helt konkret 22 EU-medlemslande ud af 38 OECD-medlemslande.²¹⁵

EU påpeger at Unionen værdsætter samarbejdet og at OECD's virke er:²¹⁶

”[...]as a forum for facilitating discussions and exchanges between like-minded countries, by sharing national experiences, identifying best practices and finding solutions to common problems.

The European Union contributes to large areas of its work with a strong spirit of cooperation and partnership.”

EU er en stor bidragsyder til OECD's samlede budget gennem frivillige bidrag, hvor EU-midler alene udgjorde en tredjedel af alle frivillige midler, der blev givet til organisationen i 2020.²¹⁷

Trods det citerede i nærværende afsnit - og det heraf konstaterede fokus på at ”faciliterer diskussioner, udveksling af erfaringer og løsningsforslag med ligesindede lande”, kan det uden

²¹³ Eberhartinger & Winkler (2023), Pillar Two and the Accounting Standards, s. 144.

²¹⁴ ATAD er udenfor rammen af nærværende afhandling, men er som BEPS udarbejdet af OECD og efterfølgende implementeret i EU i 2016 og 2017. ATAD sigter overordnet mod en bekæmpelse af skatteunddragelse og skattesvig.

²¹⁵ EU Delegation to the OECD and Unesco (2021), Relations with OECD and UNESCO, European External Action Service.

²¹⁶ EU Delegation to the OECD and Unesco (2021), Relations with OECD and UNESCO, European External Action Service.

²¹⁷ EU Delegation to the OECD and Unesco (2021), Relations with OECD and UNESCO, European External Action Service.

videre vurderes, at direktivet i alle væsentligste henseender udspringer direkte fra OECD's BEPS-projektet – nærmest én til én.²¹⁸

Hvad der forstås ved "ligesindede lande", er heller ikke just fyldestgørende, og der kan stilles tvivl ved, hvordan en sådan "ligesindethed" opstår på tværs af så bred en skare af skattejurisdiktioner, som grundlæggende er fundamentalt anderledes af skatteretlig opbygning; herunder kan bringes til erindring, at blandt de medlemslande i OECD, som ikke stemte for forslaget i Inclusive Frameworks Interim Report, som nævnt i afsnit 5.1, var både Malta og Estland. Begge jurisdiktioner, som må vurderes at være mere kulturelt og økonomisk ligesindet med det resterende EU, end det væsentlig bredere spektrum gennem Inclusive Framework, hvor der i skrivende stund er aktører fra 144 medlemslande, der tillige spænder vidt geografisk, juridisk og samfundsmæssigt, foruden ovenstående lande til Danmark, Pakistan, Argentina og Zambia.²¹⁹ Modsatsvis må det således forstås, at samtlige EU-medlemsstater var enige i udformningen af omfanget af, hvad der gør sig gældende som "digitale virksomheder"²²⁰ gennem Interim Rapport.²²¹

10.1.1 Proportionalitets- og nærhedsprincippet

I den anledning bør spørgsmålet stilles, om EU har beføjelse, som skattelovgiver i suveræne medlemslande på tværs af Unionen.

Minimumsdirektivet er, som bekendt, implementeret gennem et overstatsligt instrument, der tillader en vis grad af subjektive i sin udformning, når direktivet implementeres i national lovgivning. Udformningen som et direktiv, kan dog også tilskrives at EU deler kompetencer med medlemsstaterne i sådanne henseender,²²² hvorfor en udformning gennem en forordning tilsyneladende er udelukket.

Med udgangspunkt i den delte kompetence, skal EU respektere proportionalitetsprincippet og nærhedsprincippet. Nærhedsprincippet indebærer, at EU kun har kompetence, når det er

²¹⁸ Der ses altså repetition af flere elementer fra den tidligste BEPS-fase, til direktivet herunder GloBE-reglerne; se yderligere bilag 3 i lovforarbejderne til minimumsbeskatningsloven, hvor sammenhængen er meget tydelig.

²¹⁹ OECD (2023), Members of the OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS.

²²⁰ Underforstået som virksomhederne der anvender en digital forretningsmodel jf. afsnit 4.2.4.

²²¹ Alene fortolket ud fra, at ingen EU-medlemsstater afviste forslaget gennem *Interim Rapport*. Herfra er BEPS-projektet forbedret, hvorfor der var en øget tilslutning til det færdige Pillar 2, fremfor forslaget om regulering af digitale virksomheder uden en etablering af fast driftssted.

²²² Det følger af TEUF art. 4 stk. 2, som fastsætter, at EU skal dele kompetence med medlemsstaterne når dette kan adresseres til det indre marked.

formålsrigt at gennemføre den påtænkte handling på EU-plan fremfor på nationalt, regionalt eller lokalt plan. Proportionalitetsprincippet indebærer, at Unionens foranstaltninger ikke må gå videre, end hvad der er nødvendigt for at nå målene i traktaterne. Begge principper er fastlagt i artikel 5, Traktaten om Den Europæiske Union (TEUF).

Der findes således ingen bestemmelser i EU-traktaten, som udtrykkeligt omhandler bemyndigelse til skattereguleringer vedrørende direkte selskabsbeskatning. Hjælmen skal altså findes i en enstemmighed på baggrund af artikel 115 i TEUF, som fastsætter Unionens beføjelse til at udstede direktiver, alene hvis formål er en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, som direkte påvirker det indre marked²²³.

Dermed har EU beføjelser til en skatteretlig regulering, så længe dette kan adresseres til funktionen af det indre marked og med respekt for nærheds- og proportionalitetsprincippet.

10.1.2 Om implementeringen af Pillar II, EU-retfærdighed og nærhedsprincippet.

I forbindelse med implementeringen Pillar II kan der forventes en betydelige indvikling på medlemsstaternes finanspolitiske suverænitet²²⁴. Ud fra nærhedsprincippet kan der prima facie mangle adresseringen til det indre markeds funktion, men endda snarer kan det umiddelbart synes at være til gavn for at beskytte medlemsstaternes offentlige budgetter.²²⁵ Ikke mindst taget i betragtning af det brede samarbejde på tværs af Inclusive Framework, som omfatter i alt 144 medlemslande.

Dette rejser spørgsmål om, hvordan et så bredt samarbejde, såvel geografisk som juridisk, kan være i overensstemmelse med nærhedsprincippet?

For at besvare spørgsmålet må det konstateres, at selve direktivet anvender en noget pragmatisk tilgang, idet det må formodes, at der på sigt sker en bredere tilslutning til Pillar II, uagtet at EU allerede har implementeret reglerne. Det er ligeledes beskrevet i nærværende afhandling, at selve reguleringen tager udgangspunkt i GloBE-reglerne, og ikke i direktivet. Direktivet hjemler udelukkende anvendelsen af reglerne.

Hertil må det konstateres, at en international skatteretlig regulering kræver internationale

²²³ Europa-Parlamentet (2023), Direkte beskatning: Person- og selskabsbeskatning.

²²⁴ Luc De Broe & Mélanie Massant (2021), Are the OECD/G20 Pillar Two GloBE-Rules Compliant with the Fundamental Freedoms? Kap. 4.1, s. 95.

²²⁵ Luc De Broe & Mélanie Massant (2021), Are the OECD/G20 Pillar Two GloBE-Rules Compliant with the Fundamental Freedoms? Kap. 4.1, s. 95.

foranstaltninger, idet selve problematikken er baseret på, at nogle medlemsstater øger deres tiltrækning af mobil kapital gennem skatteincitamenter der udhuler beskatningsgrundlaget. En sådan skattekonkurrence har, pr. definition en grænseoverskridende element.²²⁶

Aggressiv skatteplanlægning medfører dermed også en mindre effektiv kapitalallokation i det indre marked, idet de økonomiske beslutninger foretages på skatteincitamenter, fremfor en egentlig økonomisk beslutning.

11.0 Konklusion

Regnskabsinformation har til stadighed være anvendt som informativ kilde for interessenternes kapitalallokering. Dermed er formålet også, at regnskabet skal give et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling. Gennem nærværende afhandling er der flere gange påvist faldgruber, hvor der kan konstateres, at en sådan information dermed ikke er tilstrækkelig som skattebase.

For det første, vil der være en risiko for lobbyisme. Lobbyisme vil påvirke regnskabsinformationen negativt, da de uafhængige standardiseringsorganisationer, får lovgivningsmæssige kompetencer, da Pillar II baserer beskatningen på baggrund af finansielle resultater, der er reguleret gennem regnskabsstandarter publiceret af standardiseringsorganerne, herunder IASB. Dette betyder, at designet af regnskabsstandarter direkte påvirker skatterelaterede juridiske kilder.

For det andet, kan anvendelsen af regnskabsinformation som skattebase, på den ene side konstateres at være den mest pragmatiske løsning. På den anden side opstår der komplikationer ved sådanne konstellationer, som følge af, at den uafhængige revisor risikerer at påtage sig en skattehåndhævelsesrolle med udgangspunkt i væsentlighedsbetragtningerne. En rolle, som på sin vis truer revisors uafhængighed. Derudover medfører skattebasen, på baggrund af finansiell information, at der til en vis grad accepteres en forvridningen af den ellers gældende objektivitet i skatteretten, idet revisor ofte anvender en subjektiv bedømmelse af hvilke forhold, som må fortolkes at kunne påvirke regnskabsbrugernes økonomiske beslutning relateret til regnskabet, der vurderes væsentlighed ved afgivelse af erklæringer.

²²⁶ Luc De Broe & Mélanie Massant (2021), Are the OECD/G20 Pillar Two GloBE-Rules Compliant with the Fundamental Freedoms? Kap. 4.1, s. 96.

For det tredje, så kan der være incitament for spekulative formål, som følge af GAAP-shopping og Carve-out mekanismerne relateret til Substance-based Income Exclusion.

Ved GAAP-shopping skal det forstås, at selskaberne udnytter forskellene i tilladte og anvendte regnskabsstandarderne på tværs af medlemslandene. Der kan fremkomme væsentlige forskelle mellem IFRS og lokale GAAP. Disse forskelle kan skabe udfordringer for en regulering som Pillar II, der både er baseret på en international rammeaftale og tillader anvendelse af lokale GAAP.

Gennem en Substance-based Income Exclusion carve-out tillades, at 5 pct. af carrying value af anlægsaktiverne, der er lokaliseret i den pågældende jurisdiktion, fratrækkes direkte i den skattepligtige indkomst. Dette kan udgøre en væsentlig risiko for aggressiv skatteplanlægning, da selskabet således har muligheden for at rapportere så høj en carrying value på anlægsaktiverne som muligt, især i lavt beskattede jurisdiktioner, for at minimere en Excess Profit og heraf en top-up skat.

Der er ingen tvivl om, at Pillar II på sigt radikalt vil påvirke sammenspillet mellem koncernens regnskabsaflæggelse og skatteretten.

Det kan konkluderes, at beslutningsgrundlaget for regnskabsbrugerne udhules, sammen med en udhuling af beskatningsgrundlaget minimeres, gennem en anvendelse GloBE-modelreglerne hhv. IIR og den omstændige UTPR.

For multinationale koncerner fremkommer der dog stadigvæk muligheder for at optimere skatten, trods implementeringen af Pillar II i minimumsbeskatningsdirektivet; dels gennem eksklusionsmulighederne, hvor regnskabet kan optimeres til formålet, dels gennem GAAP-shopping. For nuværende er det svært at konstatere Pillar II, som værende Pareto-optimal idet minimumsbeskatningsdirektivet er en pragmatisk løsning.

12.0 Perspektivering

12.1 Ligningslovens § 3 til hinde for en koncerns regnskabsmæssig spekulation

Jakob Bundgaard er vel nok en af de personer, der har beskæftiget sig mest med omgåelsesklausulens indvirkning i dansk skatteret. Bundgaard hejser ligeledes et flag i slutningen af sin artikel "Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet",²²⁷ som overordnet går på i hvilket omfang den regnskabsmæssige optimering, kan udgøre et skatteretligt misbrug, som følge af optimeringsstrategier.

Sammenkoblingen er interessant, ikke mindst som følge af, at LL § 3 blev ændret fra specifikt anvendelsesområde (SAAR)²²⁸ til et væsentligt bredere anvendelsesområde under en generel omgåelsesklausul (GAAR). Ved implementeringen af den generelle omgåelsesklausul,²²⁹ omfattes nu samtlige dispositioner jf. LL § 3, stk. 1-3:

"Skattepligtige selskaber og foreninger m.v. skal ved indkomstopgørelsen og skatteberegningen se bort fra arrangementer eller serier af arrangementer, der er tilrettelagt med det hovedformål, eller der som et af hovedformålene har at opnå en skattefordel, som virker mod formålet og hensigten med skatteretten, og som ikke er reelt under hensyntagen til alle relevante faktiske forhold og omstændigheder. Et arrangement kan omfatte flere trin eller dele.

Stk. 2. Ved anvendelsen af stk. 1 betragtes arrangementer eller serier af arrangementer som værende ikke-reelle, i det omfang de ikke er tilrettelagt af velbegrundede kommercielle årsager, der afspejler den økonomiske virkelighed.

Stk. 3. Indkomstopgørelsen og skatteberegningen skal foretages på baggrund af det reelle arrangement eller serie af arrangementer, hvis der ses bort fra arrangementer eller serier af arrangementer efter stk. 1."

²²⁷ Jakob Bundgaard (2023), Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet, kap. 3.5.

²²⁸ En SAAR søger at imødegå omgåelse gennem en Specific Anti Avoidance Rule. Den tidligere SAAR-omgåelsesklausul var således relateret til benægtelse dispositioner, der udgjorde skatteomgåelse udelukkende relateret til moder-/datterselskabsdirektivet, rente/royaltydirektivet og fusionsskattedirektivet.

²²⁹ Det følger af RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/1164 af 12. juli 2016 om regler til bekæmpelse af metoder til skatteundgåelse, der direkte indvirker på det indre markeds funktion, (Anti Tax Avoidance Directive (ATAD), artikel 6.

Med udgangspunkt i nærværende afhandling, bør der således ikke længere forekomme nogen tvivl om, at en den daglige ledelse har muligheden for at skatteoptimere ved at tilrettelægge aflæggelsen af årsrapporten efter formålet.

Det interessante er således, om skattemyndighederne gennem anvendelse af LL § 3, stk. 2 kan anfægte arrangementerne under antagelse af, at disse ikke er reelle.

For at skattemyndighederne skal kunne anfægte arrangementet, kræves at i alt fem kumulative betingelser er opfyldt, som dels består af objektive og dels subjektive vurderinger:

1. et arrangement eller serier af arrangementer
2. der er tilrettelagt med det hovedformål, eller med et af hovedformålene,
3. at opnå en skattefordel,
4. som virker mod indholdet af eller formålet med gældende skatteret, og
5. som ikke er reelle under hensyntagen til alle relevante forhold og omstændigheder.

Grundlæggende kan der siges, at de kumulative betingelser, som anvendt under LL § 3, stk. 1-3, i det væsentligste vedrører enhver tænkelig handling under den brede definition i form af "arrangementer".²³⁰

Herefter følger en vurdering af, om det etablerede hovedformålet, eller blot et af hovedformålene med arrangementet, kunne være at opnå en skattefordel, som virker mod formålet med gældende skatteret. Herfra er der udelukkende den subjektive vurdering tilbage i de kumulative betingelser, hvorpå skattemyndighederne tager en helt konkret vurdering af dispositionen, på baggrund af selskabets overvejende begrundelse for sin agereren.

Overordnet kan der konstateres, at der på baggrund af det brede anvendelsesområde i forhold til GAAR'en, må fremkomme en vis hjemmel i LL § 3, til at tilsidesætte et arrangement eller disposition i relation til Pillar II. Med andre ord kan der ved grove tilfælde af omgåelse under Pillar II - og som tillige ikke kan henføres til en forretningsmæssig begrundelse - være inden for anvendelsesområde for den pågældende GAAR i LL § 3. Denne anskuelse bakkes op af Jakob

²³⁰ Det er utænkeligt at finde én handling, som ikke falder under betingelsen, som følge af, at være "et arrangement, eller serier af arrangementer", hvorfor anvendelsesområdet for nærværende GAAR må omfattes som gælde alle væsentlige dispositioner.

Bundgaard som påpeger, at der da kan forekomme tilstrækkeligt grove tilfælde, hvor sådanne betragtninger kan fanges af omgåelsesklausulen i LL § 3.²³¹

Modsatvis skal det straks påpeges, at Pillar II fastsætter en anvendelse af det regnskabsmæssige resultat, som i bund og grund jo er tiltænkt for regnskabsbrugere i deres beslutningstagen vedrørende kapitalanbringelse.

Der må således accepteres et vis optimeringsøjemed, uden en yderliggående forretningsmæssig begrundelse, eftersom skattebasen er udvalgt på baggrund af regnskabsinformation, som de facto er tiltænkt regnskabsbrugerne i sin udarbejdede form og implementerede gennem IASB.

Lovforarbejderne til minimumsbeskatningsloven forholder sig ikke til LL § 3.²³² hvilket besværliggør fortolkningsgrundlaget. Hertil følger, at ATAD i sin form af et direktiv er implementeret med respekt for suverænitet og antager et subjektivitetselement i EU-medlemsstaterne, og alt efter hvordan den afledte GAAR er implementeret i den respektive nationale skatteret, vil der på sigt også være EU-retlig retspraksis, som kan påvirke den danske retspraksis.

I forhold til GAAP-shopping vil dette i sig selv dermed ikke udgøre et skatteretligt misbrug, idet EU-domstolen hidtil har anerkendt denne form for optimering på baggrund af en manglende fuldstændig materiel harmonisering inden for det skatteretlige område i Unionen.²³³

Det bliver således interessant at følge retspraksis vedrørende den generelle omgåelsesklausul i LL § 3, og hvorvidt denne kommer i anvendelse efter implementeringen af Pillar II i dansk skatteret, og ikke mindst om skattemyndighederne vil anvende en GAAR ved grove omgåelsestilfælde relateret til hertil, når minimumsbeskatningsloven, som bekendt, træder i kraft pr. 31. december 2023.

²³¹ Under udarbejdelsen af nærværende afhandling, har Jakob Bundgaard i mellemtiden udgivet artiklen; "Skal skatterettens generelle omgåelsesklausul anvendes ved fortolkning af minimumsbeskatningsloven?", hvori han dog trods alt påpeger, at han noget overrasket konkluderer, at LL § 3 (foreløbigt) ikke tilsyneladende kan finde anvendelse i forbindelse med minimumsbeskatningsloven. Dermed må det udelukkende forstås, at anvendelsen finder sted ved grove tilfælde. Tærsklen for grove tilfælde står dog uklart, ikke mindst grundet manglende fortolkningsgrundlag. Se pågældende artikels kapitel 5.

²³² Folketinget (2023), Samling 2023-24 lovforslag, L 5 Forslag til lov om en ekstraskat for visse koncernenheder.

²³³ Jakob Bundgaard (2023), Skal skatterettens generelle omgåelsesklausul anvendes ved fortolkning af minimumsbeskatningsloven? Kap. 5.

13.0 Litteraturliste

13.1 Bøger

Bundgaard, J. & Tell, M. (2021). Den skatteretlige omgængelsesklausul. Ex Tuto Publishing.

Ernst & Young. (2021). Indsigt i årsregnskabsloven – EY's praktiske guide til forståelse af loven (7. udg.). Ernst & Young.

Ernst & Young. (2023). Indsigt i årsregnskabsloven – EY's praktiske guide til forståelse af loven (10. udg.). Ernst & Young.

Fedders, Steffensen & Lassen. (2021). Årsrapport Efter Internationale Regnskabsstandarder Fra Dansk Praksis Til IFRS. Karnov Group.

Hansen, L. & Werlauff, E. (2016). Den juridiske metode (2. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Laursen, A. & Madsen, L. (2020). Skattely – skatteplanlægning, skatteflugt og misbrug. Ex Tuto Publishing.

Ross, A. (1966). Om ret og retfærdighed (4. oplag). Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

13.2. Artikler

Broe, L. & Massant M. (2021). Are the OECD/G20 Pillar Two GloBE-Rules Compliant with the Fundamental Freedoms? EC Tax Review, 2021 (3).

Bundgaard, J. (2023). Samspillet mellem regnskabsret og skatteret i Pillar 2-direktivet. Taxo, 2023 (4). Karnov.

Bundgaard, J. (2023). Skal skatterettens generelle omgængelsesklausul anvendes ved fortolkning af minimumsbeskatningsloven? Taxo 2023 (8). Karnov.

Dourado, A. (2022). Debate: Is There A Need for A Directive on Pillar Two? Intertax, 2022 (50).

Dziurdź K. & Marchgraber, C. (2022). GloBE: Why a Nominal Tax Rate of More Than 15% Might Not Be Enough. Bulletin for International Taxation, 2023 (10).

Eberhartinger, E. & Winkler, G. (2023). Pillar Two and the Accounting Standards. Intertax, 2023 (51).

Hanlon, M. (2022). The use of accounting information in the tax base in the Pillar 2 global minimum tax: a discussion of the rules, potential problems, and possible alternatives. Fiscal Studies, 2023 (44).

Jalan, N. (2021). Can subsidies replace tax incentives? Journal of International Taxation, 2021 (10).

Kjærsgaard L., (2019). Status på OECD's arbejde vedrørende digitaliseringen af økonomien – fra et fokus på tech-giganter til forslag om global minimumsbeskatning af virksomheder, der opererer internationalt. SR-Skat Online 2019 0346. Karnov.

Stewart Lipeles et al. (2022). Understanding the Real-World Consequences of Pillar II. International Tax Watch, 2022 (9).

Valderrama, I. (2015). Legitimacy and the Making of International Tax Law: The Challenges of Multilateralism. World Tax Journal 2015 (7).

Wittendorff, J. (2022). Global minimumsskat: betydning for danske koncerner. Revision & Regnskabsvæsen, 2022 (3).

13.3 Lovgivning

13.3.1 Traktater

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF).

Traktaten om Den Europæiske Union.

13.3.2 Forordninger

International Accounting Standards (IAS & IFRS), Kommissionens forordning (EF) nr. 1126/2008 af 3. november 2008 om vedtagelse af visse internationale regnskabsstandarder i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002.

Insolvensforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling (omarbejdning).

13.3.3 Direktiver

Rådets Direktiv (EU) 2022/2523 af 14. december 2022 om sikring af en global minimumsskattesats for multinationale koncerner og store nationale koncerner i Unionen.

Rådets Direktiv (EU) 2016/1164 af 12. juli 2016 om regler til bekæmpelse af metoder til skatteundgåelse, der direkte indvirker på det indre markedes funktion.

13.3.4 Love og bekendtgørelser

Minimumsbeskatningsloven, Lov nr. 1535 af 12/12/2023.

Årsregnskabsloven, lovbekendtgørelse af årsregnskabsloven nr. 838 af 8. august 2019.

Ligningsloven, lovbekendtgørelse af lov om påligningen af indkomstskat til staten nr. 1735 af 17. august 2021.

13.3.5 Lovforslag

Folketinget (2023), Samling 2023-24 lovforslag, L 5 Forslag til lov om en ekstraskat for visse koncernenheder.

13.4 OECD

OECD (2013), Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting.

OECD (2017), Articles of the Model Convention with Respect to Taxes on Income and on Capital.

OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018.

OECD, (2019). Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Public Consultation Document.

OECD, (2020). Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar One Blueprint: Inclusive Framework on BEPS

OECD, (2020). Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint.

OECD, (2022). Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy –Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two) Examples.

OECD, (2023). Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Subject to Tax Rule

OECD, (2015). Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy. Action 1: 2015 Final Report.

OECD, (2019). Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy

OECD, (2020). Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint: Inclusive Framework on BEPS.

OECD, (2021). Tax Challenges Arising from Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules.

OECD, (2022). Safe Harbours and Penalty Relief: Global Anti-Base Erosion Rules (Pillar Two).

OECD, (2023). Members of the OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS.

OECD, (2023). The Pillar Two Rules in a Nutshell.

OECD, (2023a). Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), februar 2023.

OECD, (2023b). Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), december 2023.

OECD, (u.å.). Action 1 Tax Challenges Arising from Digitalisation.

OECD, (u.å.). Action 13 Country-by-Country Reporting.

OECD, (u.å.). What is BEPS?

13.5. Øvrige kilder

Deloitte, IAS Plus (2021). NL GAAP Focus — Revenue recognition in financial statements.

- <https://www.iasplus.com/en/publications/netherlands/dutch-large-medium-sized-legal-entities-2022>

Den juridiske vejledning 2023-2. C.D.2.3.1. Territorialprincippet - SEL § 8, stk. 2.

- <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=2049126>

Den juridiske vejledning 2023-2. C.B.2.3.5. Gevinst og tab ved afståelse af skattefri porteføljeaktier.

- <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=1946339>

Erhvervsstyrelsen, (2008). Betingelserne for at anvende produktionsmetoden efter årsregnskabsloven.

- <https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-betingelserne-anvende-produktionsmetoden-efter-aarsregnskabsloven>

Erhvervsstyrelsen, (2023). Krav til børsnoterede virksomheder og statslige aktieselskaber.

- <https://erhvervsstyrelsen.dk/krav-boersnoterede-virksomheder-og-statslige-aktieselskaber>

Ernst & Young, (2021). International skattereform – betydning for danske koncerner.

- https://www.ey.com/da_dk/tax/international-skattereform-betydningen-for-danske-koncerner

EU Delegationen, (2021). Relations with OECD and UNESCO

- https://www.eeas.europa.eu/paris-oecd-unesco/relations-oecd-and-unesco_en?s=64

EU-Oplysningen, (u.å.). TEUF.

- <https://www.eu.dk/da/leksikon/TEUF>

EU-Oplysningen, (u.å.). Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF).

- <https://www.eu.dk/da/dokumenter/traktater/traktaten-euf?rfd=1>

EU-Oplysningen, (2022). Fra EU-regler til dansk lov.

- <https://www.eu.dk/da/danmark-i-eu/eu-ret-i-danmark/fra-eu-regler-til-dansk-lov>

Europa-Parlamentet, (2023). Direkte beskatning: Person- og selskabsbeskatning

- https://www.europarl.europa.eu/erpl-app-public/factsheets/pdf/da/FTU_2.6.10.pdf

FSR, (u.å.). Hvad skriver revisor i årsregnskabet?

- <https://www.fsr.dk/politik-analyse/om-revisor-og-aarsregnskaber/hvad-skriver-revisor-i-aarsregnskabet>

IAASB, (2009). ISA 320 Væsentlighed ved planlægning og udførelse af en revision.

- https://www.fsr.dk/Files/Files/Dokumenter/Faglig/Revision/Revision%20og%20erkl%C3%A6ringsopgaver/ISA320_DK_APRIL%202011.pdf

Patent- og Varemærkestyrelsen, (u.å.). IPR kort fortalt.

- <https://www.dkpto.dk/bliv-klogere-paa-rettigheder/styrk-din-ide/ipr-kort-fortalt>

PricewaterhouseCoopers, (2010). IFRS versus German GAAP (revised). Summary of similarities and differences.

- https://www.pwc.com/gx/en/ifrs-reporting/pdf/ifrs-vs-german-gaap-similarities-and-differences_final2.pdf

PricewaterhouseCoopers, (2020). Viewpoint. Anvendt kapitel 3 Revenue recognition.

- https://viewpoint.pwc.com/dt/us/en/pwc/accounting_guides/ifrs_and_us_gaap_sim/ifrs_and_us_gaap_sim_US/chapter_3_revenue_recognition_US/32_collectibility_threshold_US.html#pwc-topic.dita_1732295111217350

Skatteministeriet, (2021). Skatteudvalget 2021-22. SAU Alm. del. Bilag 16.

- <https://www.ft.dk/samling/20211/alm.del/SAU/bilag/16/2462092/index.htm>

Skatteministeriet, (2022). Skatteudvalget 2021-22. SAU Alm. del – endeligt svar på spørgsmål 278.

- <https://www.ft.dk/samling/20211/alm.del/sau/spm/278/svar/1855643/2529114.pdf>

Skatteministeriet, (2023). Nyt direktiv om global bund for selskabsskat vedtaget i EU.

- <https://skm.dk/aktuelt/presse-nyheder/nyheder/nyt-direktiv-om-global-bund-for-selskabsskat-vedtaget-i-eu>

Virgos, M. & Schmidt, E. (1996), Report on the Convention on Insolvency Proceedings.

- http://aei-dev.library.pitt.edu/952/1/insolvency_report_schmidt_1988.pdf